

รายงานการวิจัย

**คุณลักษณะและภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์
ของนักวารสารศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร
Required Qualifications and Responsibilities
of Journalists in Bangkok Metropolitan Area**

โดย

ธารทิพย์ เสรินทวัฒน์

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนการวิจัยจากทบวงมหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทบวงมหาวิทยาลัยที่ให้เงินสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัย
กรุงเทพที่ได้อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ตลอดจนขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ
ดร.พงษ์เทพ วรกิจโกกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคุณบรรจง บรรเจิดศิลป์ นักหนังสือพิมพ์
อาวุโส ผู้ล่วงลับไปแล้ว ด้วยความเคารพยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน รวมทั้งหัวหน้าข่าวบรรณาธิการ
นักหนังสือพิมพ์อาวุโส และกรรมการสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่
ได้กรุณาชี้แนะและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณอาจารย์วิเชียร เกตุสิงห์และ
อาจารย์ชนันนา รอดสนธิ ที่ให้คำปรึกษาในดาวิเคราะห์และช่วยเหลือในการค้นคว้าข้อมูลผ่านเทคโนโลยี
สารสนเทศ

หากผลการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพทางด้านวารสารศาสตร์ หรือวิชาการทาง
ด้านวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ผู้วิจัยขออุทิศส่วนดีงานนี้แด่ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้บังคับบัญชา
และเพื่อนร่วมงานที่เกี่ยวข้องทุกท่าน

ธารทิพย์ เสรินทวัฒน์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจคุณลักษณะและภาระหน้าที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนได้ ตัวอย่างทั้งหมด 284 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม อันได้แก่ นักวารสารศาสตร์อาชีพ 89 คน นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 35 คน นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 70 คน และประชาชนทั่วไป 90 คน

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ ในส่วนแรกเกี่ยวกับนักวารสารศาสตร์อาชีพปรากฏคุณลักษณะทางพื้นฐานทางการศึกษาจบปริญญาตรีในสาขาต่าง ๆ ที่มีใช้วารสารศาสตร์มากกว่าถึงร้อยละ 64.04 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26-30 ปี ระยะเวลาทำงาน 1-3 ปี รายได้ 7,001-9,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 56.18 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานอื่น ๆ มาก่อน แหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ใช้เป็นประจำได้แก่ หนังสือพิมพ์ แฟ้มข่าววารสาร/นิตยสาร หนังสือ ข่าวแจกจากเอกชน และรูปภาพ/ภาพถ่าย ผลงานเขียนใช้เวลาเกี่ยวกับการค้นคว้ามากที่สุด ส่วนการยอมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์จากผู้บังคับบัญชา/ผู้อาวุโส เพื่อนร่วมงาน และผู้อ่านผู้ชม/ผู้ฟังเป็นประจำ การยอมรับว่าแหล่งข่าวมีอิทธิพลที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาคุณค่าของข่าวที่จะนำเสนอร้อยละ 40.44 และมีความพึงพอใจต่องานในปัจจุบันร้อยละ 70.78

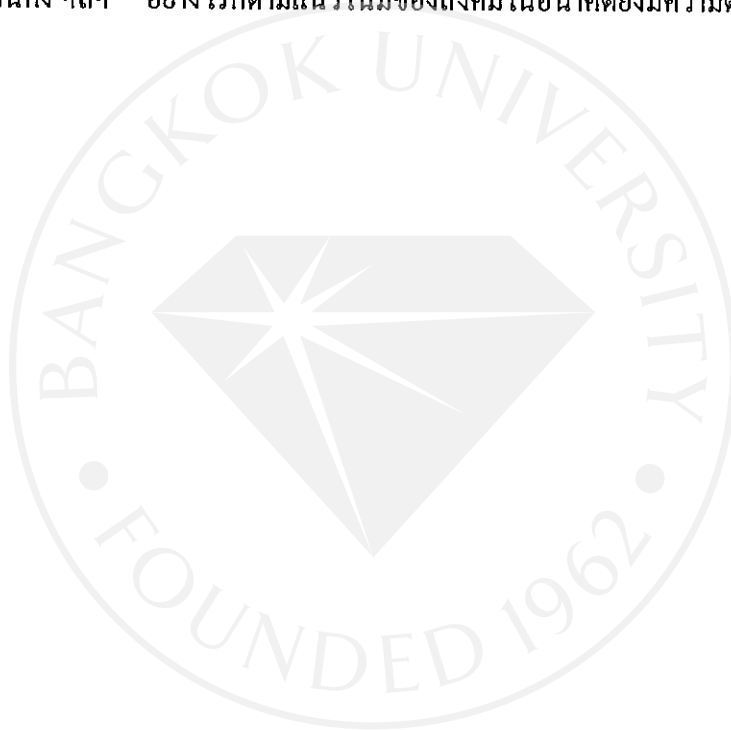
สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ ปรากฏว่า นักวารสารศาสตร์อาชีพและนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ให้ความสำคัญกับการเป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรมมากเป็นอันดับแรก ในขณะที่นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป ให้ความสำคัญกับการมีความรู้และทักษะทางการสื่อสารเป็นอันดับแรก

ส่วนภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ ปรากฏว่า นักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป ให้ความสำคัญกับความกล้านำเสนอข้อเท็จจริง กล้านำเสนอในสิ่งที่ถูกต้องเป็นอันดับแรก ในขณะที่นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ให้ความสำคัญกับการกระตุ้นเตือนให้สังคมได้ทราบถึงอันตราย รับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นอันดับแรก

ในส่วนที่สอง แนวโน้มของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคต น่าจะมีเพิ่มมากขึ้นคือ (1) มีความรับผิดชอบต่อนักต่อสังคม อดทนเข้มแข็ง มีเหตุผล (2) มีจรรยาบรรณยึดมั่นคุณธรรม มีมารยาท (3) รู้จักทันสถานการณ์ มีความรอบรู้ไม่หยุดนิ่ง ใฝ่หาความรู้ (4) เชื่อมั่นในตนเอง กล้าตั้งคำถาม มีประสบการณ์ เป็นนักคิดและช่างสังเกต (5) บุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ คล่องตัวกระตือรือร้น (6) ทักษะการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารได้คล่อง และ (7) ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ สำหรับแนวโน้มของภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคต

คือ (1) นำเสนอด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ละเอียดขึ้น รวดเร็วขึ้น เฉพาะด้านมากขึ้น (2) เป็นปากเป็นเสียง เป็นผู้นำความคิดของประชาชน (3) เป็นแหล่งข้อมูลของประชาชน และ (4) ทำการสำรวจและวิจัย

สำหรับจุดอ่อนของนักวารสารศาสตร์ส่วนใหญ่ตอบว่า การขาดจรรยาบรรณโดยไม่รับผิดชอบต่อข่าวที่เสนอมีความคิดเห็นส่วนตัวลงไป ข่าวขาดอิสรภาพในการทำงาน ไม่ได้รับความคุ้มครองทางด้านทรัพย์สินและสวัสดิภาพ มีความกดดันจากหลายด้าน ขาดความคล่องตัวทางความคิดและชุดค้นข้อมูลอย่างลึกซึ้ง บางครั้งภาษาเข้าใจยากใช้ภาษาแรงหรือเกินจริง ทำงานหนัก ไม่เป็นเวลา ทำงานแข่งกับเวลา ค่าตอบแทนน้อย ไม่มั่นคง ฯลฯ อย่างไรก็ตามแนวโน้มของสังคมในอนาคตยังมีความต้องการนักวารสารศาสตร์เพิ่มขึ้นอีกมาก

Abstract

The purpose of the study was to examine the required characteristics and responsibilities of the journalists in Bangkok Metropolitan area. Multi-stage sampling included 284 samples in 4 groups : professional journalists (N=89), journalism educators (N=35), journalism students (N=70) and general public (N=90).

The results of the study in the first part about the professional journalists indicated that 64.04% had non-journalism bachelor degrees. Most of them were 26-30 years old and had been working for 1-3 years. Their average income were 7,001-9,000 baht a month and 56.18% of them had never worked in any other jobs before. They often consulted newspapers, journals, magazines, morgue files, text, news releases from companies and organizations, and slides and photographs for facts and information. They always accepted comments from executive editors, colleagues and readers or audiences. 40.44% of them agreed that the values of their work depended on news sources and 70.78% of them were satisfied with their jobs.

In the opinions of professional journalists and journalism students, the most important required qualification of professional journalists was to be ethical information sender. But journalism educators and general public put the importance on their knowledges and journalism skills.

For most required responsibilities of professional journalists, all groups except journalism students thought they should have the courage to present the truth while journalism students wanted them to play the watchdog role for the society.

The second part of the study was about the trend of required characteristics of professional journalists in the future. Recommended qualities were (1) reliability (2) morality (3) curiosity (4) skepticism (5) friendliness & flexibility (6) IT usage (7) foreign language ability. Recommendations for the trend of required responsibilities of professional journalists in the future were (a) abilities to report with new technology (b) being public intelligence (c) being public's information source (d) doing research and fact finding.

Weakness of professional journalists were unethical, lack of freedom in performing their work, insecurity in life and property, lots of pressure, low income etc. However, the number of professional journalists in the future would increase.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract)	ง
สารบัญตาราง	ช
รายการรูปประกอบ	ฅ

บทที่

1	บทนำ (Introduction)	1
-	วัตถุประสงค์	3
-	ขอบเขตการวิจัย	3
-	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
-	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2	ทฤษฎี แนวความคิด งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
-	ความหมายของนักวารสารศาสตร์	5
-	ทฤษฎีสื่อสารมวลชน เจริญปัทมสถาน	6
-	งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	15
3	ระเบียบวิธีวิจัย	20
-	กลุ่มประชากร	20
-	กลุ่มตัวอย่าง	20
-	ตัวแปรในการวิจัย	21
-	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	21
-	การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
-	การกำหนดคะแนนเพื่อการวิเคราะห์	23
-	การวิเคราะห์ข้อมูล	24

4	ผลการวิจัย	25
	- ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ	25
	- ส่วนที่ 2 แนวโน้มของคุณลักษณะและภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของ นักวารสารศาสตร์ในอนาคต	96
5	สรุป อภิปราย และเสนอแนะ	101
	- การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ	101
	- แนวโน้มงานด้านวารสารศาสตร์ในสังคม	104

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประเภทต่าง ๆ	25
2	แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกเพศ	26
3	แสดงจำนวนร้อยละ ของอายุของกลุ่มตัวอย่างประเภทต่าง ๆ	27
4	แสดงภูมิหลังทางการศึกษาของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	28
5	แสดงภูมิหลังทางการได้รู้ความรู้และประสบการณ์ในงานวารสารศาสตร์ ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	30
6	แสดงตำแหน่งหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	31
7	แสดงประเภทสื่อมวลชนที่นักวารสารศาสตร์อาชีพสังกัด	32
8	แสดงระยะเวลาในการทำงานของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	33
9	แสดงระดับรายได้ต่อเดือนของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	34
10	แสดงประสบการณ์ทำงานก่อนทำงานด้านวารสารศาสตร์ของนักวารสารศาสตร์ อาชีพ	35
11	แสดงประสบการณ์ทำงานด้านวารสารศาสตร์ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	36
12	แสดงการค้นคว้าข้อมูลของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	37
13	แสดงการใช้เวลาเกี่ยวกับขั้นตอนการเขียนของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	40
14	แสดงการยอมรับความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลประเภทต่าง ๆ ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	41
15	แสดงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาคุณค่าของข่าวที่นักวารสารศาสตร์อาชีพนำเสนอ	42
16	แสดงความรู้สึที่ต้องงานในปัจจุบันของนักวารสารศาสตร์อาชีพ	44
17	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรสำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ	45
18	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าการศึกษา ทางด้านนิเทศศาสตร์/วารสารศาสตร์โดยตรง	46

ตาราง		หน้า
19	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าสามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี	47
20	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรมีความรู้ในภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี	48
21	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าสามารถถ่ายภาพได้เป็นอย่างดี	49
22	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าสามารถพิมพ์ดีดได้เป็นอย่างดี	50
23	แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์เกี่ยวกับความเข้าใจในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี	51
24	แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรเป็นผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาดี	52
25	แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่ชอบพบปะพูดคุยกับคนแปลกหน้า	53
26	แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์เกี่ยวกับความสามารถทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี	54
27	แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่ชอบเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว	55
28	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าชอบทำงานลำพังเพียงผู้เดียว	56
29	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าสามารถให้เวลากับงานได้ตลอดเวลา	57
30	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ามีความทะเยอทะยานสูง	58
31	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ามีความรู้และทักษะการสื่อสารเป็นอย่างดี	59
32	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าชอบเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ	60

ตาราง	หน้า
33 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	61
34 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าช่างสงสัยและชี้แนะอยู่เป็นนิจ	62
35 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าของวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น	63
36 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรมีฐานะทางครอบครัวดี	64
37 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรมีระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิต	65
38 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าเป็นผู้ที่รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด	66
39 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ามีความเชื่อมั่นในตนเองสูง	67
40 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ามีความรู้ความสามารถในการเรียนวารสารศาสตร์เป็นอย่างดี	68
41 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าใฝ่หาความรู้และพัฒนาความสามารถในอาชีพของตนตลอดเวลา	69
42 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าเป็นผู้มีความรู้ในหลาย ๆ สาขา (Inter-Disciplinary) ทันสมัย-ทันเหตุการณ์	70
43 แสดงลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ามีความรู้และทักษะทางศิลปะ	71
44 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ามีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง	72
45 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าเป็นผู้ฟังที่ดี	73
46 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าเป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม	74
47 แสดงความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพและนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์	75

ตาราง	หน้า
47 แสดงความคิดเห็นของนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป ในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์	76
48 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ว่าค้นคว้าข้อมูลอย่างเพียงพอ	78
50 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการเลือกประเด็นที่จะนำเสนอ	79
51 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการรวบรวม และจัดลำดับข้อมูล	80
52 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการเลือกใช้รูปแบบการเสนอที่ เหมาะสมกับข้อมูล และเรื่องที่จะนำเสนอ	81
53 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการทำงานวันละ 10 ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย	82
54 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการนำเสนอข้อเท็จจริง	83
55 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการขุดคุ้ยข้อมูลอย่างลึกซึ้ง	84
56 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ควรมีผลงานอย่างน้อยวันละ 5 ชิ้น	85
57 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการทำการสำรวจและวิจัย	86
58 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการอ่านหนังสือพิมพ์วันละ 5 ฉบับ	87
59 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการเป็นแหล่งของข้อมูลของชุมชน	88
60 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการเป็นผู้กระตุ้นเตือนให้คนในสังคม ได้ทราบถึงอันตราย	89
61 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะประโยชน์	90
62 แสดงความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพและนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสาร วารสารศาสตร์ในด้านภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ 5 อันดับ	91
63 แสดงความคิดเห็นของนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และประชาชนในด้าน ภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ 5 อันดับ	93
64 แสดงความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพนักวิชาการทางด้านวารสาร ศาสตร์นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับ นักวารสารศาสตร์จะสำเร็จการศึกษาด้านใดก็ได้ไม่จำเป็นต้องศึกษาโดยตรง ทางวารสารศาสตร์	94

- 67 แสดงความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับแนวโน้มของ
สังคมในอนาคตจะมีความต้องการนักวารสารศาสตร์ 100

รายการรูปประกอบ

	หน้า
รูปที่ 1 แบบจำลองผู้เฝ้าประตูของดี เอ็ม ไวท์ (1950)	11
รูปที่ 12 แบบจำลอง The Potter Box	12

บทที่ 1

บทนำ

นับตั้งแต่มีการก่อตั้งแผนกวารสารศาสตร์ ขึ้นมาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2497 นับได้ว่าเป็นสถาบันแห่งแรกในประเทศไทยที่ดำเนินการสอนวิชาการด้านนี้ในระดับปริญญาตรีต่อเนื่องกันจนเป็นผลสำเร็จ “...ก่อนนี้มีการสอนวิชาหนังสือพิมพ์ที่จุฬาฯ แต่ได้ยุบเลิกเสียแล้ว...” (ประกาศ รัชราภรณ์ 2533 : 114)

เพื่อผลิตบัณฑิตสาขานี้ไปรับใช้สังคม และช่วยยกระดับวิชาชีพหนังสือพิมพ์ไทยให้ดีขึ้น ในขั้นเตรียมการนั้น มหาวิทยาลัยได้กราบทูลเสด็จในกรมฯ ศาสตราจารย์ พลตรีพระองค์เจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนครานุรักษ์ฯ ขอให้ทรงตั้งชื่อแผนกวิชาให้สอดคล้องกับภาษาอังกฤษ Journalism เสด็จในกรมฯ ประทานให้เลือกสองชื่อ คือ “วารสารศาสตร์” และ “วารสารประพันธ์” ในที่สุดตกลงใช้ชื่อว่า “วารสารศาสตร์” (บุญเลิศ สุคติกล 2522 : 236)

วิวัฒนาการการศึกษาวารสารศาสตร์ในเมืองไทย คล้ายกับ Journalism ในต่างประเทศมาก ตรงที่การศึกษาเริ่มต้นด้วยการเน้นเกี่ยวกับสื่อหนังสือพิมพ์ แล้วต่อมามีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ด้วย ในสหรัฐอเมริกา นั้น ปัจจุบันคำว่า Journalism เป็นที่เข้าใจทั่วไปว่าครอบคลุมถึงสื่อมวลชนทุกประเภท แต่เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน ก็ใช้คำขยายที่บอกลักษณะของสื่อควบคู่ไปด้วย เช่น Print Journalism หมายถึง สิ่งพิมพ์และหนังสือพิมพ์ ส่วน Broadcast Journalism หมายถึง วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ (อ้างแล้ว : 239)

และเมื่อสังคมประชาธิปไตยในประเทศไทย ผลักดันให้เกิด “การเติบโตของภาคเอกชนตั้งแต่ปี 2516 กระตุ้นให้มีการขยายหลักสูตรทางด้านนี้ออกเป็น สาขาวิชาทางด้านโฆษณาและ

ประชาสัมพันธ์ เพิ่มขึ้นจากเดิมซึ่งมีสาขาหลัก คือ วารสารศาสตร์หรือหนังสือพิมพ์ และวิทยุ-โทรทัศน์ แต่ก็ยังเปิดสอนกันในไม่กี่สถาบัน และส่วนใหญ่อยู่ในระดับภาควิชาเท่านั้น เพิ่งจะมีระดับคณะขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2516 คือ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามด้วยการยกฐานะขึ้นเป็นคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อปี พ.ศ.2522

ในช่วงนั้น ความนิยมเลือกเข้าศึกษาต่อทางด้านนิเทศศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ แต่แล้วด้วยกระแสความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวล้ำอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการเติบโตขึ้นเป็นทวิคูณของธุรกิจเอกชน ทำให้นิเทศศาสตร์กลายมาอยู่หัวแถวของความนิยมเลือก

เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เพราะบุคลากรที่ชำนาญการด้านนี้ จะเป็นเครื่องมือหล่อหลอมกลไกธุรกิจใน ภาวะที่การเผยแพร่การนำเสนอตนสู่สังคมด้วยระบบข่าวสารมวลชน คือ ยุทธการแข่งขันกันในตลาด สมัยใหม่ โดยตั้งเค้าให้เห็นแนวโน้มมาตั้งแต่ปี 2526 และปรากฏอย่างโดดเด่นขึ้นมาใน 4 ปีต่อมา (ถิรพันธ์ อนุวัชรวิพงศ์ 2536 : 57)

โดยในปี 2527 เป็นต้นมา ก็มีสถิติมากขึ้นทุกขณะ จากจำนวนผู้สมัครสอบเอนทรานซ์ ทั้งหมด 95,310 คน ปรากฏว่ามีผู้สมัครสอบในสาขาวิชาดังกล่าวดังถึง 34,953 คน ซึ่งสามารถแยกเป็น คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 12,247 คน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 5,269 คน สาขาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 416 คน ในจำนวนดังกล่าวนี้ ก็มีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปีในทุกมหาวิทยาลัย (สื่อสารมวลชนปริทัศน์ 2531 : 77)

หรือตัวอย่างในปีการศึกษา 2535 ปรากฏว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 4 แห่งที่เปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มีผู้สนใจเลือกคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน จำนวน 9,618 คน รับได้ 180 คน คิดเป็นอัตราส่วน 1:50 คณะมนุษยศาสตร์ สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ จำนวน 8,600 คน รับได้ 40 คน คิดเป็นอัตราส่วน 1:215 คณะมนุษยศาสตร์ ประเภทวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 5,899 คน รับได้ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 1:157 คณะนิเทศ ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5,868 คน รับได้ 147 คน คิดเป็นร้อยละ 1:40 (วัฏจักร 2536 : 16)

หากจะเปรียบเทียบจำนวนผู้สมัครสอบ ในสาขาวิชาทางด้านนี้ในช่วงห่างกัน 8 ปี แม้ จะมีการเปลี่ยนแปลงในทำนองลดลง แต่เมื่อดูตัวเลขอัตราส่วนการรับได้ จะเห็นว่าแต่ละแห่ง ยังมีการ แข่งขันกันในระดับสูงทีเดียว

แม้แต่ในมหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่งที่มีคณะวิชาสอนทางด้านนี้ ก็มีแนวโน้มของผู้ ต้องการเข้าเรียนทางด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน โดยมีสถิติสูงขึ้นทุกปี

และเป็นความจริงที่ว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน สื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น หนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ ได้ขยายเครือข่ายออกไปอย่างกว้าง ขวาง จึงทำให้อาชีพทางด้านสื่อสารมวลชน เป็นตลาดแรงงานที่มีความต้องการสูง เพราะสภาพของ สังคมที่เปลี่ยนไป ความต้องการการสื่อสารที่ไม่ใช่ข่าวธรรมดา แต่เป็นข่าวพิเศษที่ต้องเจาะลึกให้ทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีผู้สื่อข่าวประจำจุดต่าง ๆ ทั่วประเทศ รายการโทรทัศน์ก็ผลิตเองมากขึ้น ประกอบกับ เครือข่ายสถานีวิทยุและโทรทัศน์ขยายออกไปครอบคลุมเกือบทั้งประเทศ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารก็มี เนื้อหาเฉพาะเรื่องและจำนวนมากขึ้น ทำให้ผู้คนจำนวนมากหันเหเข้ามาสู่วิชาชีพทางด้านนี้กันมากขึ้น

ดั่งสังเกตได้จากแนวโน้มของผู้สมัครสอบแข่งขันเข้าเรียน ในคณะวิชาที่สอนทางด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนดังกล่าว

ทั้งนี้ทำให้เป็นที่น่าสนใจว่า การที่มีผู้ต้องการจะเข้าเรียนทางด้านนี้ มีจุดประสงค์ที่จะ ทำการศึกษาให้ตรงตามเป้าหมายของวิชาชีพ หรือเป็นเพียงภาพหลอนที่จะได้มีคนรู้จักทั่วประเทศ ได้ อ่านข่าวออกทางโทรทัศน์ ได้กระทบไหล่รัฐมนตรี เป็นอาชีพที่ดั่งมด โด่งดัง มีเกียรติ มีเงิน ทั้ง ๆ ที่ กว่าที่จะถึงจุดนี้ ต้องใช้เวลาและการต่อสู้ฝ่าฟันมากมาย ด้วยเหตุนี้จึงควรที่จะได้มีการศึกษาวิจัยถึง ภาระหน้าที่และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ขึ้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพที่แท้จริง และความคาดหวังของสังคมเกี่ยวกับภาระหน้าที่และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพทาง ด้านนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งแก่สถาบันการศึกษา ในการฝึกฝนนักศึกษาที่จะออกไปประกอบวิชาชีพ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น รวมไปถึงผู้เกี่ยวข้องจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเตรียมตนเอง หรือเป็นแนวทางในการเลือกเฟ้นบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ อีกทั้งยังอาจเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสาร เพื่อพัฒนาประเทศอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพของงานวารสารศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงสภาพภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ กับสภาพภาระ หน้าที่ที่พึงประสงค์
3. เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาถึงสภาพภาระหน้าที่และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ที่ทำหน้าที่ค้นคว้า รวบรวม และสื่อสารเพื่อนำมาเรียบเรียงเผยแพร่ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุและโทรทัศน์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพของภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในปัจจุบันกับแนวโน้มในอนาคตอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสื่อสาร และยังประโยชน์ต่อการศึกษาในสาขาวิชานี้ต่อไป

2. ได้ทราบถึงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่เป็นอยู่และที่พึงประสงค์ เพื่อที่จะได้นำไปประกอบการปรับปรุงหลักสูตร หรือการเรียนการสอนของสถานศึกษาต่าง ๆ ที่จะผลิตนักศึกษาทางด้านวารสารศาสตร์ ตลอดจนบุคคลที่ประสงค์จะประกอบอาชีพทางด้านวารสารศาสตร์จะได้นำไปปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. เป็นการมองเห็นแนวโน้มของตลาดแรงงานด้านวารสารศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาระหน้าที่ หมายถึง กิจกรรมในงานวารสารศาสตร์ที่ต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

คุณลักษณะ หมายถึง สิ่งที่นักวารสารศาสตร์พึงมีอยู่เป็นลักษณะของตนเอง

นักวารสารศาสตร์อาชีพ หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้นคว้า รวบรวม และสื่อสารสาร เพื่อนำมาเรียบเรียง เผยแพร่ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุและโทรทัศน์

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิทางวารสารศาสตร์ที่ทำการสอนอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการอื่น ๆ หรือหน่วยงานของเอกชน ซึ่งทำหน้าที่ให้การอบรมแก่ บุคคลที่ประกอบวิชาชีพวารสารศาสตร์หรือบุคคลที่มีความประสงค์จะประกอบอาชีพทางวารสารศาสตร์

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ หมายถึง บุคคลที่มีความประสงค์จะประกอบวิชาชีพทางวารสารศาสตร์ที่เรียนทางด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ในหลักสูตรปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ขึ้นไป ซึ่งได้เลือกเรียนลักษณะวิชาทางวารสารศาสตร์ เป็นวิชาเอกหรือวิชาโท

ประชาชนทั่วไป หมายถึง ประชาชนที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ ซึ่งเป็นส่วนประกอบในสังคม ได้แก่ ข้าราชการ นักธุรกิจ ลูกจ้างหน่วยงานเอกชนและอื่น ๆ

ภูมิหลังของผู้ประกอบวิชาชีพทางวารสารศาสตร์ หมายถึง พื้นความรู้ทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทางด้านวารสารศาสตร์

ทฤษฎี แนวความคิด งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของนักวารสารศาสตร์

นักวารสารศาสตร์ เป็นคำที่ใช้กันในหมู่นักวิชาการทางด้านสื่อสารมวลชน และผู้ที่ประกอบอาชีพในงานวารสารศาสตร์ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจได้ตรงกันและสันกระบับ ในขณะที่ประชาชนทั่วไปจะมีคำไทยอื่นๆ ใช้เรียก เช่น นักข่าว ผู้สื่อข่าว นักหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชน เป็นต้น

สำหรับคำว่า นักวารสารศาสตร์ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Journalist ตามพจนานุกรม The Reader's Digest Oxford Wordfinder ให้คำจำกัดความว่า Journalist n. a person employed to report for or edit a newspaper, journal, or newscast.

- reporter, newspaperman, pressman, newsman, columnist, publicist, correspondent, commentator, news-hound, hack, news-gatherer, legman, u s: wireman, staffer, colloq. stringer, the fourth estate ; paparazzo ; editor, sub-editor, copy-editor, City editor, newscaster newsreader, broadcaster.

และตามศัพท์านุกรมสื่อสารมวลชน ในหน้า ส.56 ซึ่งแจ้งว่าเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสื่อมวลชนตามโรงพิมพ์หรือสถานวิทยุโทรทัศน์ เช่น นักข่าวหรือบรรณาธิการข่าวก็มักจะเรียกตัวเองว่า Journalist แทนที่จะเรียกว่า Mass Media Practitioners และดูเหมือนคำว่า Journalists ในสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่อง และมีเกียรติในสังคมมากที่สุด

ดังนั้น คำว่า นักวารสารศาสตร์ในที่นี้จึงมีทั้งความหมายที่กว้างพอ และความหมายที่เฉพาะเจาะจง ของภาระหน้าที่ตามวิชาชีพของตน โดยอาศัยสื่อมวลชน

ทฤษฎีสื่อสารมวลชนเชิงปทัสถาน

ในปี ค.ศ.1956 ซีเบิร์ต (Siebert) ปีเตอร์สัน (Peterson) และชแรมป์ (Schramm) ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในเชิงบทบาทหน้าที่ที่สื่อมวลชนได้ทำมา กำลังทำ และคาดหวังว่าควรจะต้องทำต่อไป ตามเงื่อนไขอุดมการณ์ โครงสร้างและระบบของการเมือง เศรษฐกิจที่ได้วางไว้ของแต่ละประเทศ โดยให้ชื่อว่า “Four Theories of the Press” หรือ “ทฤษฎีสื่อสารมวลชน” (เกษม ศิริสัมพันธ์, 2513) อันได้แก่

1. อำนาจนิยม (Authoritarianism) หรือ เสรีนิยม (Liberalism)
2. เสรีนิยม (Liberalism) หรือ อิสระนิยม (Libertarianism)
3. ความรับผิดชอบทางสังคม (Social Responsibility)
4. เบ็ดเสร็จนิยม (Totalitarianism)

ทฤษฎีอำนาจนิยม

มักจะใช้อยู่ในประเทศที่มีระบบการปกครองแบบเผด็จการ สื่อมวลชนไม่มีอิสรภาพ แต่ต้องอยู่ภายใต้การชี้นำ เสนอแนะของเจ้าหน้าที่รัฐบาล มีการตรวจข่าวและลงโทษผู้ที่เสนอข่าวผิดไปจากแนวนโยบายทางการเมืองที่กำหนด นอกจากนั้นมีวิธีการควบคุมการผลิตการเก็บภาษีและการลงโทษทางเศรษฐกิจ สื่อมวลชนอาจมีเสรีภาพมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับนโยบายยึดหยุ่นของรัฐบาลที่มักจะอ้างสถานการณ์เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของสังคมเป็นเหตุผล

บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในประเทศลักษณะนี้ คือ

1. จะต้องไม่บ่อนทำลายรัฐบาลและองค์การของรัฐ
2. จะต้องอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาล และองค์การของรัฐ ส่งเสริมสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลที่กำลังทรงอำนาจและรับใช้รัฐ
3. จะต้องไม่ทำลายค่านิยมทางศีลธรรมและการเมืองของคนส่วนใหญ่

ทฤษฎีเสรีนิยมหรืออิสระนิยม

ต้นกำเนิดของทฤษฎีนี้มาจากการคืบคลานของหนังสือพิมพ์ที่จะหลุดพ้นจากการควบคุมทางการเมืองและการปกครองในคริสต์ศตวรรษที่ 17 และต่อมาก็ได้รับการยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรหลังการปฏิวัติของสหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ให้ถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่ง และบทบาทหน้าที่พื้นฐานของหนังสือพิมพ์ก็คือ เป็นเครื่องมือของบุคคลหรือปัจเจกชนในการแสดงความคิดเห็น

อย่างเสรี แม้ว่าความคิดเห็นเหล่านี้จะเป็นการโจมตีวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพรรคการเมืองที่อยู่ในอำนาจก็ตาม

บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในประเทศเสรีนิยม พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือแสดงความคิดเห็นของบุคคล
2. เป็นเครื่องมือแสดงสัจจะของสังคม
3. ควบคุมรัฐบาล เจ้าหน้าที่รัฐและพรรคการเมืองโดยการสอดส่องวิพากษ์วิจารณ์
4. แจ้งข่าวสารให้ความบันเทิงและเพื่อการค้า

ทฤษฎีความรับผิดชอบทางสังคม

เนื่องมาจากพฤติกรรมในทางลบของหนังสือพิมพ์เสรีในสหรัฐอเมริกาผลักดันให้นักวิชาการเข้ามาช่วยสร้างจรรยาบรรณสำหรับวิชาชีพนี้มาตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในแนวความคิดที่เรียกกันว่า “Neo-liberalism” คือ เสรีภาพถูกจำกัดขอบเขตด้วยความรู้สึกรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพภายใต้จรรยาบรรณของสมาคมวิชาชีพ และโดยการควบคุมของสถาบันรัฐที่เป็นอิสระไม่ขึ้นกับรัฐบาล หรือผู้ใด... ..อันที่จริงทฤษฎีเสรีนิยมแนวใหม่นี้เพิ่งจะกลายเป็นทฤษฎีความรับผิดชอบทางสังคมอย่างชัดเจนในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองนี้เอง

บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามทฤษฎี ได้แก่

1. จะต้องถือเป็นภาระหน้าที่หลักที่จะให้บริการแก่ระบบการเมือง โดยการให้ข่าวสารให้มีการอภิปรายโต้เถียงในเรื่องของส่วนรวมหรือกิจการสาธารณะ
2. ควรจะต้องส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตยและให้ความสว่างทางปัญญา (enlightening) แก่สาธารณชน เพื่อจะได้เกิดความสามารถในการปกครองตนเอง
3. ควรจะต้องพิทักษ์รักษาสีทมิฬของบุคคลโดยคอยเฝ้าดูรัฐบาล (watchdog against government)
4. ควรจะต้องให้บริการแก่ระบบเศรษฐกิจ โดยเน้นส่งเสริมผลประโยชน์ของผู้ซื้อผู้ขายสินค้าและบริการด้วยสื่อโฆษณา แต่รายได้จากการนี้จะต้องไม่บั่นทอนอิสรภาพของสื่อมวลชน
5. ควรจะต้องให้ความบันเทิงแก่สาธารณชน แต่มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นความบันเทิงที่ “ดี” มีคุณภาพ
6. ควรจะต้องหลีกเลี่ยงไม่เสนอเนื้อหาเรื่องราวที่อาจนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมรุนแรง

7. สื่อมวลชนควรจะต้องเป็นพหุนิยม คือ สะท้อนความคิดเห็นที่แตกต่างกัน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ใช้สิทธิได้ตอบ จะเห็นได้ว่าทฤษฎีนี้ เสรีภาพมิได้เป็นแค่เพียงอิสรภาพที่ไร้จุดหมายปลายทางและเสนอสนองสิทธิมนุษยชนในการแสดงออกเท่านั้น หากจะต้องเป็นอิสรภาพที่นำไปสู่การสร้างสรรค์ผลประโยชน์ของส่วนรวมให้เกิดผลอย่างจริงจัง สื่อมวลชนมิได้เกิดมาเพื่อเป็นเครื่องมือของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สร้างความสัมฤทธิ์ผลให้กับสังคมด้วย

ทฤษฎีเบ็ดเสร็จนิยม

ทฤษฎีนี้ได้นำรากฐานความคิดของคาร์ล มาร์กซ์ และเฟรเดริก เองเงิลส์ และแนวทางปฏิบัติของวี ไอ เลนิน มารองรับภายหลังจากการปฏิวัติใหญ่สู่ความเป็นคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียต รัสเซียในปี พ.ศ.2460 และได้พัฒนาเสริมแต่งจนเป็นรูปแบบเฉพาะของสื่อมวลชนในรัสเซียและประเทศบริวาร โดยมีลักษณะเฉพาะซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐและต้องผสมผสานกับเครื่องมืออื่นเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามทฤษฎีนี้ ได้แก่

1. สื่อมวลชนควรรับใช้เพื่อสนองต่อผลประโยชน์ชนชั้นกรรมาชีพและอยู่ภายใต้การควบคุมของชนชั้นกรรมาชีพ
2. สื่อมวลชนไม่อาจให้ออกชนเป็นเจ้าของ
3. มีภารกิจที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยให้การศึกษาและข่าวสารเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ
4. สังคมมีสิทธิในการตรวจพิจารณาหรือใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันหรือลงโทษการตีพิมพ์โฆษณาที่มีลักษณะต่อต้านสังคม
5. ต้องเสนอสังคมทัศน์และโลกทัศน์ที่สมบูรณ์ตามลัทธิมาร์กซ์เลนิน
6. พึงรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนนำเสนอด้วยความเอาใจใส่
7. ควรสนับสนุนการเคลื่อนไหวของฝ่ายก้าวหน้าทั้งในและนอกประเทศ

(สาขาวิชานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538)

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้หลายประเทศต้องหาหนทางพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จากการศึกษาสื่อมวลชนในประเทศโลกที่สามตามรายงานขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งองค์การสหประชาชาติ (Unesco) ได้ตั้งกรรมาธิการแม็คไบรด์ (Mc Bride Commission) ซึ่งว่าสื่อ-มวลชนควรเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศ จึงน่าจะมีทางเลือกที่เหมาะสมให้บทบาทของสื่อมวลชน ในทางธุรกิจเป็นตัวกระตุ้นเพื่อการพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ค่อด้านการพึ่งพาและถูก ครอบงำจากต่างชาติ โดยให้ตระหนักถึงความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาตามจุดมุ่งหมาย จากความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อัน ได้แก่ ทฤษฎีสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา และทฤษฎีสื่อมวลชน แบบมีส่วนร่วมเชิงประชาธิปไตย

ทฤษฎีสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนได้แก่

1. สื่อมวลชนควรยอมรับและแบกรับภาระหน้าที่การพัฒนาตามนโยบายของชาติที่วางไว้
2. เสรีภาพของสื่อมวลชน ควรถูกจำกัดตามความสำคัญทางเศรษฐกิจ และความต้องการ พัฒนาของสังคม
3. ให้ความสำคัญแก่เนื้อหาที่เป็นวัฒนธรรมและภาษาของชาตินั้น ๆ
4. นักสื่อสารมวลชนต้องมีความรับผิดชอบและมีเสรีภาพในการเก็บรวบรวมข่าวสารและ การเผยแพร่ข่าวสาร
5. ให้ความสำคัญแก่สารนิเทศที่เกี่ยวกับการพัฒนาของประเทศอื่น ซึ่งมีความใกล้ชิดกันใน ทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมหรือการเมือง
6. รัฐมีสิทธิเข้าแทรกแซง หรือจำกัดการดำเนินงานของสื่อมวลชนโดยการพิจารณาเนื้อหา การให้เงินอุดหนุนการดำเนินงานหรือเข้าควบคุมโดยตรงเมื่อเห็นว่าเป็นการกระทำที่ขัดด้วยเหตุผล ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของการบรรลุซึ่งการพัฒนา

ทฤษฎีสื่อมวลชนแบบมีส่วนร่วมเชิงประชาธิปไตย ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน คือ

1. ประชาชนแต่ละคนและชนกลุ่มน้อยมีสิทธิในการสื่อสารและรับบริการจากสื่อมวลชน
2. องค์กรสื่อมวลชนและเนื้อหาจากสื่อมวลชนไม่ควรอยู่ภายใต้การควบคุมทางการเมือง หรือหน่วยงานของรัฐบาล

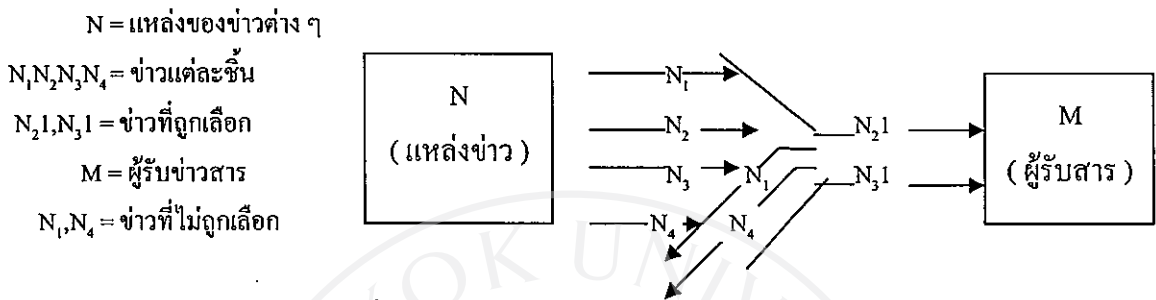
3. สื่อมวลชนควรมีไว้เพื่อผู้รับสาร ไม่ใช่เพื่อองค์กรของสื่อมวลชน ผู้ประกอบการ หรือเพื่อลูกค้าของสื่อมวลชน
4. กลุ่ม องค์กร และท้องถิ่นต่าง ๆ ควรมีสื่อมวลชนของตนเอง
5. สื่อมวลชนขนาดเล็กมีส่วนร่วมต่อกันได้ดีกว่าสื่อมวลชนขนาดใหญ่ที่เป็นการสื่อสารทางเดียว และมีความเป็นวิชาชีพมากกว่า
6. ความต้องการทางสังคมที่เกี่ยวกับสื่อมวลชนอาจไม่ได้แสดงออกให้เห็นเด่นชัด เมื่อผ่านสถาบันหลักทางสังคม
7. การสื่อสารมีความสำคัญยิ่งกว่าความเป็นอาชีพ (สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532)

จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนภายใต้ภาวะสังคม การเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน ได้มีส่วนทำให้เกิดภาระหน้าที่ที่พึงปฏิบัติมิใช่แค่เพียงผู้กระตุ้นเตือนสังคม (Watchdog) แต่ยังมีภาระหน้าที่ของผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) ซึ่งถือเป็นบทบาทที่สำคัญในระบบข่าวสารเสรี และเท่ากับเป็นเอกลักษณ์ของสื่อมวลชน อันมีค่าเท่ากับเป็นปัจจัยของการรู้แจ้งเห็นจริงของสาธารณะ ที่เปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ และนำไปสู่การถกเถียงถึงความรับผิดชอบ ซึ่งสามารถควบคุมกันได้ หากเผยแพร่เรื่องราวที่คลาดเคลื่อนหรือหมิ่นประมาท ซึ่งโจเซฟ ฟูลิตเซอร์ ได้แสดงความวิตกว่า หากนักวารสารศาสตร์ขาดจิตสำนึกของวิชาชีพ ก็จะถูกใช้เป็นเครื่องมือของผู้อื่นและก้าวสู่หายนะ (Clifford, 1987) ทำให้มีการเสนอแนวความคิดแบบ Potter Box ในการใช้หลักเหตุผลและคุณธรรมในการพิจารณาตัดสินเลือกข่าวหรือตัดสินใจ

แนวความคิดเกี่ยวกับภาระหน้าที่ “Gatekeeper”

แนวความคิดนี้มาจากข้อเขียนของ เค เลวิน (สวานิต ชมาภัย และระวีวรรณ ประกอบผล แปล, 2528) ซึ่งได้ชี้แจงว่า ข่าวสารมักจะไหลผ่านช่องทางต่าง ๆ อันประกอบไปด้วยบริเวณประตูที่มีการปล่อยหรือกักข่าวสารต่าง ๆ ตามมาตรการที่วางไว้ โดยวินิจัยของผู้เฝ้าประตูเองว่าจะยอมให้ข่าวสารใดผ่านไปหรือไม่ ซึ่งแนวความคิดนี้ได้ถูกนำมาอธิบายลักษณะการไหลของข่าวสารในกระบวนการสื่อสารมวลชน

ดี เอ็ม ไวท์ (White, D.M.) ได้ศึกษากิจกรรมของบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอเมริกันฉบับหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์นี้มีส่วนคล้ายหน้าที่ผู้เฝ้าประตู

รูปที่ 1 แบบจำลองผู้เฝ้าประตูของดี เอ็ม ไวท์ (1950)

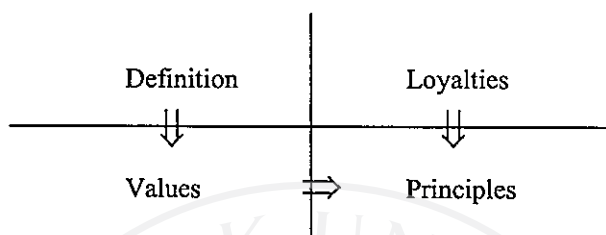
แบบจำลองนี้แสดงให้เห็นว่า จากต้นตอแหล่งข่าวจะมีข่าวสารมากมายหลายชั้นส่งมายังสำนักงานหนังสือพิมพ์ หรือสถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ต่าง ๆ บรรณาธิการข่าวจะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารเพียงบางชั้นเพื่อตีพิมพ์หรือออกอากาศ ส่วนอีกหลายชั้นก็อาจถูกโยนทิ้ง ข่าวสารที่ถูกคัดเลือกจะถูกตัดแต่งให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อที่ หรือลักษณะสื่อเพื่อส่งไปยังผู้อ่าน ผู้ฟังหรือผู้ชม

แนวความคิดเกี่ยวกับภาระหน้าที่ “The Potter Box”

แนวความคิดนี้เป็นพัฒนาการของภาระหน้าที่ผู้เฝ้าประตู เพราะให้ข้อสังเกตว่าต้องใช้จริยธรรมที่เป็นรูปธรรมเพื่อที่จะช่วยให้ตัดสินใจและลงมือปฏิบัติได้ ถ้าการกระทำนั้นถูกต้อง หรือควรควรงดเว้นถ้าการกระทำนั้นไม่ถูกต้อง และควรมีหลักการที่ระบุว่า การบิดเบ่งข่าวหรืองดตีพิมพ์ถือเป็นการไม่ซื่อสัตย์ (Richard L.Morrill, 1980)

การตัดสินใจของบุคคลใดนั้น มักมาจากการให้คุณค่าแก่สิ่งนั้น อันเป็นผลสะท้อนมาจากชีวิตประจำวันและธรรมชาติของมนุษย์ที่มีใจชื่นชอบสิ่งใดยอมให้คุณค่าแก่สิ่งนั้น การที่คนเราพิจารณาอะไรมักจะมองในด้านคุณค่าทางสุนทรียะ (ความกลมเกลียว ความปิติสุข) คุณค่าทางอาชีพ (ความแปลกใหม่, ทัศนเหตุการณ์) คุณค่าทางตรรกะ (ความคงเส้นคงวา ความชำนาญ) คุณค่าทางวัฒนธรรมของสังคม (ความตระหนี่ ความทู่แท้) และคุณค่าทางศีลธรรม (ความซื่อสัตย์ ความอ่อนน้อม) เป็นแนวทางที่คนหนังสือพิมพ์จะต้องปกป้องผู้บริโภคโดยสิทธิส่วนบุคคลที่พึงมีให้ได้รับรู้ทั้งด้านบวกและด้านลบ

การพิมพ์ข่าวจึงเป็นการตัดสินใจและการกระทำที่ที่ต้องกระทำตามที่ตัดสินใจ เกี่ยวกับสิ่งที่ประชาชนควรมีสิทธิที่จะรู้ข่าวของสังคม ถ้านักหนังสือพิมพ์มีจริยธรรมอย่างหนักแน่นว่าข่าวสารที่สำคัญตีพิมพ์ได้โดยไม่ลังเล ทุกคนในกองบรรณาธิการจะต้องระบุความจริงในทุกสภาวะ (Tell the truth under all conditions)

รูปที่ 2 แบบจำลอง The Potter Box

แบบจำลองของการใช้เหตุผลอย่างมีคุณธรรม (the model of moral reasoning) ของ Professor Dr.Ralph Potter of the Harvard Divinity School ที่เรียกว่า “Potter Box” ได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงมิติที่ต้องพิจารณาทั้ง 4 ด้าน คือ

- สำรวจ (Definition) 1. จะต้องสำรวจสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับนโยบายของหนังสือพิมพ์ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และโอกาสที่เป็นไปได้ ที่จะเปิดเผยชื่อของผู้เสียหายหรือไม่
- ประเมิน (Values) 2. การเปิดเผยหรือไม่นั้น ต้องมาประเมินถึงผลดีและผลเสียที่อาจเกิดขึ้นทุกแง่มุมให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย
- ยึดหลักการ (Principle) 3. ยึดมั่นในหลักการแห่งความเป็นจริง และยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานของการเคารพในสิทธิส่วนบุคคล ทำหน้าที่สื่อที่ดีที่สุดสำหรับมวลชน แต่ก็ต้องกระทบกระเทือนคนบางคนอยู่บ้าง (ด้วยเหตุนี้หนังสือพิมพ์บางฉบับอาจตัดสินใจที่จะไม่เปิดเผยชื่อผู้ตกเป็นข่าว ซึ่งก็เสี่ยงที่จะสูญเสียความน่าเชื่อถือไปบ้าง)
- รักษาสัจจะ (Loyalties) 4. มีความซื่อสัตย์ต่อการรายงานถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ด้วยความเห็นอกเห็นใจ และต้องไม่ทำให้สาธารณชนเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน

การตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ ถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญ 5 ประการคือ

1. ภาระหน้าที่ของตัวนักหนังสือพิมพ์ (Duty to ourselves)

เพื่อให้สำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างรอบคอบ และมีความละเอียดต่อการประพาดนิตยสารนอกทาง ที่อาจถูกเข้าวนด้วยอามิสสินจ้าง ผลประโยชน์ส่วนตัวและประสบกับปัญหาอุปสรรคด้านเวลา

2. ภาระหน้าที่ต่อผู้ให้อุปการะคุณ (Duty to clients/subscribers/supporters)

สำนึกในบุญคุณของผู้ให้การสนับสนุนซึ่งได้แก่ผู้อ่าน ผู้บอกรับเป็นสมาชิก หรือสปอนเซอร์ ด้วยการปฏิบัติหน้าที่อย่างสัตย์ซื่อ ถือเป็นการตอบแทนคุณที่เหมาะสมที่สุด

3. ภาระหน้าที่ต่อแหล่งข่าวของตนเอง (Duty to one's organization of firm)

ความซื่อสัตย์ที่จะปกปิดและไม่นำความเสียหายไปสู่แหล่งข่าว ไม่ว่าจะถูกบีบโดยอำนาจของศาลหรือการข่มขู่จากบุคคลใดก็ตาม

4. ภาระหน้าที่ต่อเพื่อนร่วมอาชีพ (Duty to professional colleagues)

ผู้รายงานข่าว อาจจะเสี่ยงผลเลิศด้านข่าวจนละเลยคุณค่าของฝ่ายอื่น ๆ หรือแม้เกิดความขัดแย้งกับบรรณาธิการ หรือเจ้าของโรงพิมพ์เพียงใดก็ตาม ก็ควรมีวิจารณญาณในการเลือกกระทำในทางที่ชอบด้วยความสัตย์ซื่อต่ออาชีพของตนอยู่นั่นเอง

5. ภาระหน้าที่ต่อสังคม (Duty to society)

ถือเป็นภาระที่บ่งบอกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม อันเป็นคำถามถึงสิทธิส่วนบุคคล และหลักการทางวารสารศาสตร์ที่ต้องยึดในเรื่องของ “สิทธิในการรับรู้ของสาธารณชน” เป็นสิ่งสำคัญกว่า

แนวความคิดเกี่ยวกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ

ในช่วงระหว่าง 1950 – 1975 สื่อมวลชนเติบโตขึ้นอย่างผิดหูผิดตา จำนวนหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น 45 เปอร์เซ็นต์ โทรทัศน์ 155 เปอร์เซ็นต์ และวิทยุ 265 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ประชากรโลกเพิ่มเพียง 33 เปอร์เซ็นต์ (วีรบุรุษ พลนิกร และคณะ, แปล, 2528) ... ในระยะสิบปีหลัง จำนวนหนังสือพิมพ์ได้เพิ่มขึ้น 20 เปอร์เซ็นต์ ประเทศที่มีจำนวนหนังสือพิมพ์สูงสุดได้แก่ สวีเดน และญี่ปุ่น ซึ่งมีจำนวนประมาณ 600 ฉบับต่อประชากร 1,000 คน ประเทศที่มีจำนวนต่ำสุดได้แก่ ประเทศในแอฟริกา ซึ่งมีจำนวนประมาณ 14 ฉบับต่อประชากร 10,000 คน แม้ปริมาณหนังสือพิมพ์ในท้องตลาดจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่จำนวนฉบับของหนังสือพิมพ์รายวันที่ออกก็ไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะหนังสือพิมพ์เล็กประจำท้องถิ่นมักจะต้องรวมกัน เนื่องจากการแข่งขันจากวิทยุและโทรทัศน์ในอเมริกาเหนือและยุโรปตะวันตก

จากการที่วิทยุโทรทัศน์ได้รับความสนใจมากกว่าในการรายงานข่าว หนังสือพิมพ์ในโลกตะวันตกจึงหันมาให้ข้อมูลประกอบข่าว และบทความวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งมากกว่า บรรณาธิการบางคน เช่น จอห์น ฮิวส์ จากคริสเตียน โมนิเตอร์ (Christian Science Monitor) ถึงกับกล่าวว่า “หนังสือพิมพ์มีภาระหน้าที่ที่จะต้องเตรียมผู้อ่านให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และบรรณาธิการมีภาระหน้าที่ที่จะต้องผลิตหนังสือพิมพ์ที่ตรงกับความต้องการของสังคม และที่เข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง”

มาตรฐานและจริยธรรมของวิชาชีพหนังสือพิมพ์ : ความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์

สำหรับนักหนังสือพิมพ์ เสรีภาพและความรับผิดชอบเป็นสิ่งซึ่งจะแยกออกจากกันมิได้ เสรีภาพที่ปราศจากความรับผิดชอบ จะสร้างการบิดเบือนและการฉ้อฉลต่าง ๆ แต่หากปราศจากเสียแล้วซึ่งเสรีภาพ เราก็จะไม่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบเช่นกัน เสรีภาพและความรับผิดชอบจึงจำต้องรวมถึงความมุ่งมั่นในจรรยาวิชาชีพ เรียกร้องให้มีการมองเหตุการณ์ สถานการณ์หรือกระบวนการต่าง ๆ ด้วยการคำนึงถึงแง่มุมต่าง ๆ ทุกด้าน โดยมีข้อเสนอแนะ (วีรบุรุษ พลนิกร, อ้างแล้ว)

การที่ภาระหน้าที่ของนักหนังสือพิมพ์มีความสำคัญขึ้นทุกทีในโลกทุกวันนี้ ทำให้เราต้องเสริมสร้างฐานะทางสังคมแก่อาชีพนี้ในหลายประเทศ นักหนังสือพิมพ์ยังไม่ได้รับการยอมรับและวิชาชีพนี้ยังต้องยกมาตรฐานและคุณภาพอีกมากเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ

เพื่อที่จะให้งานของนักหนังสือพิมพ์เป็นที่ยอมรับว่าเป็นอาชีพหนึ่ง ต้องมีการศึกษาและฝึกอบรมคนในสาขางานนี้ เราต้องจัดการศึกษาไม่ใช่แต่เฉพาะผู้ที่เพิ่งก้าวเข้ามาทำงานนี้ใหม่เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการจัดการประชุม สัมมนา สำหรับเพิ่มพูนและฟื้นฟูความรู้แก่ผู้มีประสบการณ์แล้วด้วย โครงการศึกษาอบรมเหล่านี้อาจทำได้ทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค

คุณค่าของคนในเรื่องความจริงใจ ความถูกต้อง และการเคารพสิทธิมนุษยชน ยังไม่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปนัก เราไม่อาจสร้างมาตรฐานที่สูงขึ้นหรือความรับผิดชอบให้มากขึ้น เพราะคนเหล่านี้ถูกว่าจ้างโดยสถาบันซึ่งอาจแก้ไขหรือลดหย่อนความสามารถในวิชาชีพของเขา แต่สำหรับนักหนังสือพิมพ์ที่เคารพตนเองแล้ว จริยธรรมและแรงบันดาลใจที่ผลักดันให้เขาสร้างงานที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด องค์การสื่อมวลชน และนักหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ มีหน้าที่ต้องสร้างการอุทิศตนให้แก่วิชาชีพนี้เอง และการมองในแบบนี้ เราคงต้องแยกสถาบันทางสื่อมวลชน เจ้าของและผู้จัดการไว้ทางหนึ่ง และนักหนังสือพิมพ์ไว้อีกทางหนึ่ง (วีรบุรุษ พลนิกร, อ้างแล้ว)

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

มีงานศึกษาวิจัยของต่างประเทศ ในหัวข้อ “งานของนักวารสารศาสตร์” ของเจเรมี ตันสทอลล์ (Tunstall, 1974) พบว่า อายุของนักวารสารศาสตร์ที่ทำงานอยู่ในงานหนังสือพิมพ์อยู่ในช่วงอายุ 27-35 ปีมากที่สุด สำหรับการรวบรวมข้อมูลของนักวารสารศาสตร์ที่เป็นนักเขียนสารคดี และคอลัมนิสต์ ซึ่งมีแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ การพูดคุยกับนักหนังสือพิมพ์ เอกสารค้นคว้าอ้างอิง จดหมายที่ส่งเข้ามา ติดตามและคิดประเด็นด้วยตนเอง ติดต่อสัมภาษณ์แหล่งข่าว พูดคุยกับแหล่งข่าวทางโทรศัพท์ การประชุม แถลงข่าวปรากฏว่า นักวารสารศาสตร์ใช้การติดตามและคิดประเด็นด้วยข้อมูลของตนเองมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 69 รองลงมาคือ พูดคุยกับแหล่งข่าวทางโทรศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 39 และใช้เอกสารค้นคว้า อ้างอิงเป็นอันดับสาม คิดเป็นร้อยละ 33 นักเขียนคอลัมน์การเมืองใช้แฟ้มข้อมูลส่วนตัวมากถึงร้อยละ 53 และปรากฏตัวเลขที่แสดงว่าแหล่งข่าวช่วยการทำงานของคอลัมนิสต์ ได้แค่เพียงร้อยละ 40

ในการเตรียมความพร้อมของนักวารสารศาสตร์ในอนาคต ได้มีการศึกษาวิจัยในหัวเรื่อง “คุณลักษณะและทัศนคติต่อวิชาชีพของนักวารสารศาสตร์ชาวไนจีเรีย” ของไอโดว อากานบิ (Akanbi, 1978) เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผู้ที่เป็

การสื่อสาร ซึ่งนักวารสารศาสตร์เป็นส่วนหนึ่ง เพื่อที่จะทำความเข้าใจสภาพสังคม เศรษฐกิจ จิตวิทยา และส่วนประกอบอื่น ๆ ที่จะมีส่วนในการบีบบังคับหรือจูงใจให้นักวารสารศาสตร์แต่ละคนทำหรือไม่ทำ โดยใช้แบบจำลองของวิชาชีพนักวารสารศาสตร์ สำรวจแนวคิดที่เป็นข้อมูลผูกพัน 3 ลักษณะ คือ ข้อมูลผูกพันกับองค์กร ข้อมูลผูกพันกับอาชีพ และข้อมูลผูกพันกับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ชาวไนจีเรีย กลุ่มตัวอย่าง 407 คน จากประชากร 620 คน สุ่มตัวอย่าง 8 รัฐ จาก 19 รัฐ ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามคิดเป็น 60 เปอร์เซ็นต์ เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 20 มีนาคม ถึง 5 พฤษภาคม 1978 โดยทดสอบสมมติฐาน 3 ข้อ คือ 1) ชุดของตัวแปรทางสังคมจิตวิทยาจะเป็นตัวทำนายข้อมูลผูกพันของนักวารสารศาสตร์ที่มีต่อองค์กร ที่มีต่อวิชาชีพ และที่มีต่อภาระหน้าที่ที่แสดงออก 2) ชุดของตัวแปรทางสังคม-จิตวิทยา จะเป็นทางตรงไปสู่การแสดงออกซึ่งเป็นคุณค่าทางวิชาชีพ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางสังคม-จิตวิทยา กับข้อมูลผูกพันทั้งสามเป็นการแสดงออกซึ่งคุณค่าทางวิชาชีพโดยทันที ปรากฏข้อมูลสนับสนุนถึงแม้จะมีข้อมูลที่เหลื่อมล้ำกันของแนวความคิดทั้งสาม ซึ่งในหลายกรณีก็ไม่อาจใช้ตัวแปรทางสังคม-จิตวิทยาทำนายได้ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางสังคมจิตวิทยานั้นเชื่อมโยงทั้งข้อมูลผูกพันทั้งสามกับการแสดงออกซึ่งคุณค่าทางวิชาชีพอย่างมีอิสระต่อกันเป็นข้อมูลสนับสนุนตามแนวความคิดทั้งสาม

ซึ่งงานวิจัยในขอบเขตที่ใกล้เคียงกันของ มิลส์ ดีน มิลล์ส (Mills, 1982) ในหัวเรื่อง “การรับรู้ในการตกลงใจทางจริยธรรมของนักวารสารศาสตร์ที่ทำงานหนังสือพิมพ์” เพื่อที่จะสำรวจตรวจสอบทัศนคติของนักวารสารศาสตร์ในด้านจริยธรรม โดยแบบสอบถามจะเน้นใน 3 ประเด็น คือ 1) งานที่ต้องเผชิญกับการตัดสินใจทางจริยธรรมหรือไม่ 2) ถ้าไม่ เป็นเพราะเหตุใด 3) ถ้าใช่ จะต้องมีการตัดสินใจบ่อยขนาดไหน และในสภาพเช่นใด ดำเนินการเก็บข้อมูล 153 ตัวอย่าง จากหนังสือพิมพ์ 10 ฉบับของสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบรรณาธิการและผู้สื่อข่าว ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม ส่วนน้อยที่รู้สึกรู้ว่าเผชิญกับการตัดสินใจทางจริยธรรมมาโดยตลอด ซึ่งกลุ่มใหญ่ระบุว่า การตัดสินใจมีผลกระทบมาจากวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วยข้อขัดแย้งระหว่างข้อกำหนดของข่าวกับความต้องการข่าว (อคติหรือความสะดวก) ของนักข่าว, ข้อขัดแย้งระหว่างวัตถุประสงค์ที่จะให้ข่าวครอบคลุมถึง กับความกดดันของงานและข้อจำกัดของวิจารณ์ของมนุษย์ ส่วนอีกกลุ่มระบุว่า เป็นผลกระทบมาจากสามัญสำนึกในทางจริยธรรมที่ต้องคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ความเสียหายและอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับแหล่งข่าว ผลสรุปที่น่าสนใจว่า นักวารสารศาสตร์เห็นว่าจริยธรรมเป็นเหมือนกาวแห่งกฎ

ระเบียบวิธีปฏิบัติของวิชาชีพนี้ ซึ่งคล้ายคลึงกับงานศึกษาวิจัยของอาคานบิ ในแนวคิดเรื่องข้อผูกพันกับอาชีพ และข้อผูกพันกับภาระหน้าที่

เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ ที่พบในงานวิจัยศึกษาเปรียบเทียบถึงการศึกษาก่อนที่จำเป็นต้องมีของผู้รายงานข่าวโทรทัศน์ในทัศนะของผู้กำกับข่าวโทรทัศน์ และผู้สอนวารสารศาสตร์ สาขาวิทยุโทรทัศน์ ของ แจ็ก พอล แมเทย์ (Matney, 1989) เพื่อที่จะนำไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรวารสารศาสตร์สาขาวิทยุโทรทัศน์ให้ตรงกับความต้องการเบื้องต้นของผู้ที่จะทำงานด้านข่าวและกำกับข่าว โดยใช้แบบสอบถาม 70 ข้อ ส่งไปยังผู้กำกับข่าวเครือข่ายโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกาจำนวน 620 คน และส่งไปถึงผู้สอนด้านวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน จำนวน 365 คน ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 52 เปอร์เซ็นต์ พบความเห็นตรงกันในการจัดอันดับความจำเป็นที่ต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้ 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) ทักษะและความสามารถ 2) ความรู้ทั่วไป 3) คุณลักษณะ 4) ความพร้อมทางวิชาการ และ 5) ทำงานข่าวโทรทัศน์อย่างปลอดภัย แต่มีความสำคัญในบางลักษณะแตกต่างกัน โดยผู้สอนให้คะแนนในด้านทักษะและความสามารถ ความรู้ทั่วไป ความพร้อมทางวิชาการ และทำงานข่าวโทรทัศน์อย่างปลอดภัยมากกว่า ส่วนผู้กำกับข่าวโทรทัศน์ให้คะแนนกับคุณลักษณะมากกว่า และส่วนที่เห็นพ้องต้องกันของคุณสมบัติของผู้รายงานข่าวโทรทัศน์ ควรมีคุณวุฒิปริญญาตรีด้านศิลปศาสตร์และวารสารศาสตร์ สาขาวิทยุโทรทัศน์

สำหรับงานศึกษาวิจัยในประเทศไทย ปรากฏมีหัวเรื่อง “บทบาทของนักหนังสือพิมพ์ในเมืองไทย ระหว่างปี พ.ศ.2490-2501” ของ สุวิมล รุ่งเจริญ ได้พิจารณาถึงความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์ โดยดูจากแรงจูงใจในการเลือกหรือละเว้น และความสามารถในการโน้มน้าวความคิดเห็นต่อผู้อ่าน และบรรณาธิการจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกข่าวหรือบทความ โดยอาศัยการพิจารณาจากเนื้อหาที่กระคายกับค่านิยมของบรรณาธิการ (value of the editor) โดยการนำเสนอเนื้อหาทั้งสองด้าน หากเป็นข้อคิดเห็นจะต้องใจกว้างยอมรับความจริงและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้ความคิดและแนวทางในการแก้ไขเป็นไปได้หลายแง่มุม โดยสามารถเลือกทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพที่สุดได้

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของนิสากร สุทธิวงศ์ เรื่อง “มูลเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาวิชาชีพสื่อสารมวลชนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย” กลุ่มตัวอย่าง 256 คน จากประชากร 1,533 คน ในบางประเด็นของการสำรวจเกี่ยวกับภาพพจน์ของสื่อมวลชน กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเห็นด้วยกับภาพพจน์ด้านลบและไม่แน่ใจกับภาพพจน์ในด้านบวก

กับมีความเห็นแตกต่างกันในแต่ละสถาบัน ความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ คือให้สื่อมวลชนมีอิสระมากขึ้น ไม่อยู่ในอิทธิพลของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ลดการแสวงกำไร และรับใช้สังคมมากขึ้น

ในประเด็นของลักษณะวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เด่นชัด พบว่าคือ ทำทลายความสามารถ มีโอกาสเรียนรู้เสมอ มีลักษณะงานที่สนุก มีอิทธิพลต่อสังคมด้านต่าง ๆ และมีโอกาสพบปะบุคคลหลายระดับ ตลอดจนมีโอกาสทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม สำหรับประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดในการประกอบอาชีพด้านนี้ คือ ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ รองลงมาคือ ความอดทน พยายาม รับผิดชอบในสังคม เชื่อมั่นในตนเอง มนุษยสัมพันธ์ตามลำดับ (นิสากร สุทธิวงศ์, 2532) ส่วนนักวิชาการอย่างผู้ช่วยศาสตราจารย์พิศิษฐ์ ขวาลาวัช ได้ระบุถึงคุณสมบัติของผู้สื่อข่าวการเมืองไว้ดังนี้

1. มีบุคลิกลักษณะเป็นคนหัวแข็ง มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. เป็นคนอยากรู้อยากเห็น มีความกระตือรือร้นต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่อุบัติขึ้น เพราะข่าวสารส่วนใหญ่เป็นผลของการถามคำถามของนักข่าว
3. เป็นคนช่างสังเกต
4. เป็นคนไม่เคยไว้วางใจใคร นักข่าวจะต้องเป็นคนที่ไม่วางใจในพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นข่าว โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐบาล เพราะนักข่าวนั้นต้องทำงานเป็นตัวแทนของประชาชนในการสอดส่องการปฏิบัติงานของรัฐบาล
5. เป็นคนที่มีจมูกไวต่อข่าว คือมีความสามารถที่จะแยกแยะข้อเท็จจริงที่มีคุณค่าทางข่าวออกจากข้อมูลที่ได้รับทั้งหมด
6. สามารถทำงานภายใต้ความกดดันต่าง ๆ ได้
7. เป็นคนรอบรู้ โดยเฉพาะเรื่องในวงการการเมือง
8. มีความสามารถในการตั้งคำถาม
9. มีความกล้า ไม่กลัวแหล่งข่าว
10. สามารถนำเสนอข่าวสารให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย มีความสามารถในการเขียนข่าว

(พิศิษฐ์ ขวาลาวัช, 2525)

นอกจากนี้ สมาคมทุกสมาคมที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์ได้ร่วมกันตั้งกฎของนักหนังสือพิมพ์ในเรื่องของจรรยาบรรณเพื่อดำรงเกียรติและศักดิ์ศรีของนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันดังนี้ (เฉลิม วุฒิโมสิต, 2523)

1. ความรับผิดชอบต่อ ได้แก่ รับผิดชอบต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของปัจเจกชน

สถาบัน ประเทศชาติ ศาสนา และราชบัลลังก์

2. ความเป็นไทย ได้แก่ ไม่ตกเป็นทาสของใครทั้งกายและจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นอามิสสินจ้าง

3. ความมีเสรีภาพ ได้แก่ เสรีภาพที่มีความรู้ผิดชอบ

4. ความจริงใจ ได้แก่ ความไม่มีเจตนาบิดเบือน ความจริงใจ และความถูกต้อง ถ้าผิดพลาดต้องแก้ไข

5. ความเที่ยงธรรม ได้แก่ ไม่มีอคติ คือความไม่ลำเอียง มีความยุติธรรมประจำใจ

6. ความมีใจเป็นนักกีฬา ได้แก่ การปฏิบัติอันดีงาม ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะหรือส่วนรวม

7. ความมีมารยาท ได้แก่ การใช้ภาษาทั้งการเขียน การพูด และภาพที่ไม่หยาบโลน หรือลามกอนาจาร

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่านักหนังสือพิมพ์หรือนักวารสารศาสตร์ในความเป็นจริง มิใช่จะเป็นกันโดยภารกิจที่ต้องทำให้เสร็จสิ้นตามช่วงเวลาแต่ประกอบไปด้วยภาระหน้าที่รับผิดชอบและคุณลักษณะที่พึงประสงค์บางประการหรือหลายประการ ที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะทำการสอบถามจากบุคคลต่าง ๆ หลายกลุ่มในสังคมเพื่อทราบถึงทัศนะในประเด็นดังกล่าว และทำการสำรวจภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ที่ทำงานกับสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องมากขึ้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้เรียงลำดับหัวข้อต่าง ๆ ในบทนี้ดังนี้ คือ 1) ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง 2) กำหนดตัวแปร 3) กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 4) รวบรวมข้อมูล และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ

1. นักวารสารศาสตร์อาชีพ ในสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุและโทรทัศน์
2. นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์
3. นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์
4. ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยดำเนินการดังนี้

1) ใช้วิธีการแบ่งโควต้า (Quota Sample) โดยจะเลือกตัวอย่างจากกลุ่มประชากร 4 กลุ่ม โดยการให้โควต้า คือ

นักวิชาการทางวารสารศาสตร์	150 คน
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	150 คน
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	150 คน
ประชาชนทั่วไป	150 คน

2) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการใช้ดุลยพินิจ

เดิมจะเก็บข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) แต่ปรากฏอุปสรรคเกี่ยวกับบัญชีรายชื่อ และเวลาว่างที่เหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างที่จะให้ความร่วมมือ จึงต้องตัดสินใจแบบเจาะจง ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลที่สมบูรณ์กลับมาได้ดังนี้ นักวารสารศาสตร์อาชีพ 89 คน นักวิชาการทางวารสารศาสตร์ 35 คน นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 70 คน และประชากรทั่วไป 90 คน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- การศึกษา
- สถานภาพทางอาชีพ

นักวารสารศาสตร์อาชีพ

นักวิชาการทางวารสารศาสตร์

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์

ประชาชนทั่วไป

- ภูมิหลังของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

วุฒิการศึกษา

การได้รับความรู้

ตำแหน่งหน้าที่

ประเภทสื่อ

ระยะเวลาทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน

การรับฟังความคิดเห็นและการตัดสินใจ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

- ภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ที่พึงประสงค์
- คุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่พึงประสงค์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือ ตำรา บทความในวารสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. รวบรวมแนวความคิดจากข้อมูลในข้อ 1 เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (ภาคผนวก ก. และ ข.)

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ประเภทของสื่อสารมวลชน ภูมิหลังทางการศึกษา และภูมิหลังของวิชาชีพ รวม 16 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับภาระหน้าที่และคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ ประกอบด้วยคำถามปิด 43 ข้อ และคำถามเปิด 3 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวโน้มของภาระหน้าที่ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ เป็นคำถามเปิด 4 ข้อ

เมื่อแบบสอบถามได้สร้างเสร็จแล้ว ได้ทำการทดสอบกับนักวารสารศาสตร์ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (โดยเน้นถึงความง่ายของภาษา ชัดเจน และคำถามที่จะสามารถได้คำตอบ) จากนั้นได้ขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานี้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเพิ่มความเชื่อถือของแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วย 2 คน ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มนักวิชาการโดยส่วนหนึ่งได้พบและตอบแบบสอบถามตรงหน้า อีกส่วนหนึ่งได้ฝากหน้าห้องหรือเลขานุการไว้ และติดตามรับคืนภายหลังได้ความร่วมมือจากผู้ตอบเป็นจำนวน 35 ชุด สำหรับกลุ่มนิสิตนักศึกษาภาควิชาวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไปได้ดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างทั้งแบบให้ตอบตามลำพังและเป็นกลุ่ม หลังจากนั้นปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่ใช้การได้ 70 ชุด และ 90 ชุด ตามลำดับ

ส่วนการเก็บข้อมูลกับกลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ ได้มีการอบรมผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 26 คน เพื่อซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล โดยมีจดหมายนำปะหน้าแบบสอบถามทุกชุด ซึ่งระบุถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถาม 150 ชุด เก็บข้อมูลกับองค์กรสื่อสารมวลชนทุกแขนง 30 แห่ง (ภาคผนวก ก.) ในเขตกรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่ใช้การได้คืนมา 89 ชุด นอกนั้นเป็นชุดที่ใช้การไม่ได้ อันเกิดจากผู้ตอบแบบสอบถามละเว้นการให้ข้อมูลบางประการ

การกำหนดคะแนนเพื่อการวิเคราะห์

การให้คะแนนคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในการวัดค่าตัวแปรที่ต้องการ เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ นั้น จะถือความหมายและเกณฑ์ตามคำจำกัดความ ดังนี้

1. สถานภาพทางอาชีพ จะประกอบด้วย

- นักวารสารศาสตร์อาชีพ
- นักวิชาการทางวารสารศาสตร์
- นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์
- ประชาชนทั่วไป

2. ภูมิหลังของนักวารสารศาสตร์อาชีพ หมายถึง

- วุฒิกการศึกษา
- การได้รับความรู้
- ประเภทสื่อและตำแหน่งหน้าที่
- ระยะเวลาและประสบการณ์ทำงาน
- การรับฟังความคิดเห็นและการตัดสินใจ

3. ภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ซึ่งมีการให้คะแนนเป็น 4 สเกล คือ

- เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 4 คะแนน
- เห็นด้วย ให้ 3 คะแนน
- ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

4. คุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีการให้คะแนนเป็น

4 สเกล คือ

- เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 4 คะแนน
- เห็นด้วย ให้ 3 คะแนน
- ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

5. แนวโน้มของภาระหน้าที่และคุณลักษณะ จะเป็นคำถามที่ใช้สถิติในเชิงบรรยายมาอธิบาย

แนวโน้มในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้แล้ว ผู้วิจัยได้นับคะแนนแต่ละส่วนของแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS PC+

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ คือ อธิบายถึงลักษณะของข้อมูลตามความแตกต่างกันในลักษณะต่างๆ คือ เพศ อายุ การศึกษา การได้รับความรู้ ตำแหน่งหน้าที่ ประเภทสื่อ ประสิทธิภาพการทำงาน การรับฟังความคิดเห็น ภาระหน้าที่และคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และไคสแควร์ (χ^2 -test)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “ภาระหน้าที่และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร” เป็นการสำรวจภูมิหลังและสภาพงานของนักวารสารศาสตร์อาชีพ และศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ได้แก่
 - 1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ภูมิหลังและสภาพงานของนักวารสารศาสตร์อาชีพ
 - 1.2 คุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์
 - 1.3 ภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์
2. แนวโน้มงานด้านวารสารศาสตร์ในสังคม

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ภูมิหลังและสภาพงานของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประเภทต่าง ๆ

ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	ความถี่	ร้อยละ
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	89	31.33
นักวิชาการทางวารสารศาสตร์	35	12.32
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	70	24.65
ประชาชนทั่วไป	90	31.69
รวม	284	99.99

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ประเภทประกอบด้วย นักวารสารศาสตร์อาชีพร้อยละ 31.33 นักวิชาการทางวารสารศาสตร์ร้อยละ 12.32 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ร้อยละ 24.65 และประชาชนทั่วไปร้อยละ 31.69

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	เพศ	
	ชาย	หญิง
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	58.43 (52)	41.57 (37) (N = 89)
นักวิชาการทางวารสารศาสตร์	71.43 (25)	28.57 (10) (N = 35)
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	40.00 (28)	60.00 (42) (N = 70)
ประชาชนทั่วไป	40.00 (36)	60.00 (54) (N = 90)
รวม	49.65 (141)	50.35 (143) (N = 284)

นักวารสารศาสตร์อาชีพเพศชายร้อยละ 58.43 และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์เพศชายร้อยละ 71.43 รวมเพศชายจำนวน 77 คนมากกว่าเพศหญิงที่มีจำนวน 47 คน ส่วนนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์เพศหญิงร้อยละ 60.00 และประชาชนทั่วไปเพศหญิงร้อยละ 60.00 รวมเพศหญิงจำนวน 96 คนมากกว่าเพศชายที่มีจำนวน 64 คน

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุของกลุ่มตัวอย่างประเภทต่าง ๆ

ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	ช่วงอายุ				
	16-20	21-25	26-30	31-40	41 ปีขึ้นไป
นักวารสารศาสตร์อาชีพ (N = 89)	-	24.7 (22)	38.2 (34)	26.9 (24)	10.1 (9)
นักวิชาการทางวารสารศาสตร์ (N = 35)	-	-	37.1 (13)	31.4 (11)	31.4 (11)
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ (N = 70)	17.14 (12)	82.85 (58)	-	-	-
ประชาชนทั่วไป (N = 90)	10 (9)	15.55 (14)	16.66 (15)	35.55 (32)	22.22 (20)
รวม (N = 284)	7.39 (21)	33.09 (94)	21.83 (62)	23.59 (67)	14.08 (40)

นักวารสารศาสตร์อาชีพ และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 26-30 ปี ร้อยละ 38.20 และร้อยละ 37.10 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไปในกลุ่มนักวิชาการด้านวารสารศาสตร์ ส่วนนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 21-25 ปี ร้อยละ 82.85 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 16-20 ปี และประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 35.55 รองลงมาคือช่วงอายุ 41 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4 แสดงภูมิหลังทางการศึกษาของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ภูมิหลังทางการศึกษา (N = 89)	สาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชน	สาขาอื่น ๆ
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า		4.49 (4)
ปริญญาตรี	34.83 (31)	43.82 (39) รัฐศาสตร์ 12 คน ศิลปศาสตร์ 9 คน ครุศาสตร์ 5 คน นิติศาสตร์ 5 คน บริหารธุรกิจ 6 คน สังคมศาสตร์ 1 คน วิทยาศาสตร์ 1 คน
ปริญญาโท	1.12 (1)	5.61 (5) การศึกษา 2 คน สังคมศาสตร์ 2 คน บริหารธุรกิจ 1 คน
อื่น ๆ		10.12 (9) มัธยมศึกษาตอนปลาย 8 คน ศึกษาศาสตร์คุรุศึกษาบัณฑิต 1 คน
รวม	35.96 (32)	64.04 (57)

ภูมิหลังทางการศึกษาของนักวารสารศาสตร์อาชีพ ส่วนใหญ่จบในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาอื่นๆ ร้อยละ 43.82 ซึ่งมากกว่าผู้ที่จบสาขานิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน คือร้อยละ 34.83 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโทในสาขาวิชาอื่นๆ ร้อยละ 5.61 ซึ่งมากกว่าผู้ที่จบสาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชนคือร้อยละ 1.12 มีนักวารสารศาสตร์อาชีพที่จบในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีรายนามศึกษาตอนปลายและปริญญาเอกบ้างไม่มากนัก

ตารางที่ 5 แสดงภูมิหลังทางด้านการได้รับความรู้และประสบการณ์ในงานวารสารศาสตร์ ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ภูมิหลังทางด้านได้รับความรู้ และประสบการณ์ (N = 89)	ตอบมากกว่า 1 ข้อ	ตอบเพียง 1 ข้อ	รวม
สถานศึกษาโดยตรง	17.92 (38)	2.36 (5)	20.28 (43)
ฝึกอบรม	16.98 (36)	2.36 (5)	19.34 (41)
ค้นคว้าและสอบถามจากผู้รู้	25.47 (54)	9.43 (20)	34.90 (64)
อื่นๆ : ปฏิบัติงานจริง	17.45 (36)	7.55 (16)	25.00 (53)
กิจกรรมสมัยเรียน	0.47 (1)	-	0.47 (1)
รวม	78.30 (166)	21.70 (46)	100 (212)

นักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่ได้ได้รับความรู้และประสบการณ์ในงานวารสารศาสตร์จากการค้นคว้าและสอบถามจากผู้รู้ รองลงมาคือ ได้รับความรู้และประสบการณ์ในงานวารสารศาสตร์จากการปฏิบัติงานจริง นอกจากนี้ได้ได้รับความรู้และประสบการณ์ในงานวารสารศาสตร์จากสถาบันการศึกษาโดยตรง จากการฝึกอบรม ส่วนได้ได้รับความรู้และประสบการณ์ในงานวารสารศาสตร์จากกิจกรรมสมัยเรียนมีผู้ตอบเพียงคนเดียว

ตารางที่ 6 แสดงตำแหน่งหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ตำแหน่งหน้าที่	ความถี่ (N = 89)	ร้อยละ
นักข่าว / ผู้สื่อข่าว	44	49.44
หัวหน้าข่าว	23	25.84
บรรณาธิการ	21	23.59
รีไรเตอร์	1	1.12

นักวารสารศาสตร์ส่วนใหญ่ อยู่ในตำแหน่งหน้าที่นักข่าว / ผู้สื่อข่าวร้อยละ 49.44
รองลงมาคือ หัวหน้าข่าวร้อยละ 25.84 บรรณาธิการร้อยละ 23.59 และรีไรเตอร์ร้อยละ 1.12 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงประเภทสื่อมวลชนที่นักวารสารศาสตร์อาชีพสังกัด

ประเภทของสื่อสารมวลชน (N = 89)	ความถี่	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์	62	69.66
นิตยสาร	20	22.47
วิทยุกระจายเสียง / วิทยุโทรทัศน์	3	3.37
สำนักข่าว	4	4.49

นักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่ ทำงานอยู่ในสื่อสารมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 69.66 รองลงมาคือ นิตยสารร้อยละ 22.47 สำนักข่าวร้อยละ 4.49 และวิทยุกระจายเสียง / วิทยุโทรทัศน์ร้อยละ 3.37 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงระยะเวลาในการทำงานของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ระยะเวลาในการทำงาน	ความถี่ (N = 89)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	8	8.98
1 - 3 ปี	32	35.95
4 - 6 ปี	18	20.22
7 - 9 ปี	7	7.86
มากกว่า 9 ปีขึ้นไป	24	26.97

นักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่ มีระยะเวลาในการทำงาน 1 – 3 ปีร้อยละ 35.95 รองลงมาคือ 9 ปีขึ้นไปร้อยละ 26.97 ถัดมามีระยะเวลาในการทำงาน 4 – 6 ปีร้อยละ 20.22 ส่วนระยะเวลาในการทำงานต่ำกว่า 1 ปี และระยะเวลาในการทำงาน 7 – 9 ปี มีจำนวนไม่มากนัก

ตารางที่ 9 แสดงระดับรายได้ต่อเดือนของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ระดับรายได้ต่อเดือน (N = 89)	ความถี่	ร้อยละ
5,000 หรือต่ำกว่า	2	2.25
5,001 - 7,000	20	22.47
7,001 - 9,000	22	24.72
9,001 - 11,000	12	13.48
11,001 - 13,000	7	7.87
13,001 - 15,000	7	7.87
15,001 - 17,000	5	5.62
17,001 - 19,000	5	5.62
ไม่ระบุ	9	10.11

นักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่ มีรายได้ 7,001 - 9,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 24.72 รองลงมาได้แก่รายได้ 5,001 - 7,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 22.47 รายได้ 9,001 - 11,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 13.48 และระดับรายได้ที่ไม่ระบุ ร้อยละ 10.11 ตามลำดับ ส่วนนักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนน้อยร้อยละ 2.25 มีรายได้ 5,000 บาท หรือต่ำกว่า

ตารางที่ 10 แสดงประสบการณ์ทำงานก่อนทำงานด้านวารสารศาสตร์ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ประสบการณ์ทำงานอื่น ๆ (N = 89)	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เคย	50	56.18
เคย (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)	39	42.82
ครู / อาจารย์	6	
นักวิจัย	3	
งานบริษัท	8	
ค้าขาย	5	
นักเขียน	2	
ประชาสัมพันธ์	3	
บัญชี	2	
ทนายความ	3	
เล่นหุ้น	1	
รายการวิทยุ / โทรทัศน์	2	
การตลาด	1	
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	2	
ขายประกัน	1	

นักวารสารศาสตร์อาชีพร้อยละ 56.18 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานอื่น ๆ มาก่อน การทำงานด้านวารสารศาสตร์ ส่วนนักวารสารศาสตร์อาชีพร้อยละ 42.82 ที่เคยมีประสบการณ์ทำงานอื่น มาก่อนการทำงานด้านวารสารศาสตร์บางคนมีประสบการณ์การทำงานมากกว่าหนึ่งอาชีพ โดยส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากการทำงานบริษัท เป็นครู / อาจารย์ และค้าขาย ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงประสบการณ์การทำงานด้านวารสารศาสตร์ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ประสบการณ์ (ตอบมากกว่า 1 ข้อ) (N = 89)	ความถี่	ร้อยละ
ตระเวอร์ข่าว (Legman)	83	93.25
รายงานข่าว (Report)	78	87.64
แปลข่าว (Translate)	23	25.84
เขียนบทความ (Article)	68	76.40
เขียนสารคดี (Feature)	49	55.05
เขียนข่าว (Rewrite)	85	95.50
ตรวจแก้ข่าว (Edit)	67	75.28
เขียนบทวิจารณ์ (Comment)	46	51.68
เขียนบทนำ (Editorial)	33	37.07
วาดการ์ตูน (Cartoon)	3	3.37
ถ่ายภาพ (Photograph)	53	59.55
อื่น ๆ		
ทดสอบรถยนต์	1	1.12
พาดหัวข่าว	1	1.12
สัมภาษณ์	2	2.24
Art work	1	1.12

นักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการเขียนข่าว รองลงมาได้ประสบการณ์ในการตระเวอร์ข่าว รายงานข่าว เขียนบทความ ตรวจแก้ข่าว ถ่ายภาพ เขียนสารคดี เขียนบทวิจารณ์ เขียนบทนำและแปลข่าว ตามลำดับ ส่วนการวาดการ์ตูน และประสบการณ์อื่น ๆ เช่น การทดสอบรถยนต์ การพาดหัวข่าว สัมภาษณ์ และการทำอาร์ตเวิร์ค มีเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 12 แสดงการค้นคว้าข้อมูลของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ค้นคว้าข้อมูล (N = 89)	ใช้เป็นประจำ	ใช้บางครั้ง	ไม่ค่อยใช้	ไม่ใช้เลย	$\bar{X}$
หนังสือ	57.30 (51)	33.70 (30)	7.86 (7)	1.12 (1)	3.47
วารสาร / นิตยสาร	58.43 (52)	33.70 (30)	5.61 (5)	2.24 (2)	3.48
หนังสือพิมพ์	92.13 (82)	7.86 (7)	-	-	3.87
แฟ้มข่าว	58.43 (52)	33.70 (30)	7.86 (7)	-	3.50
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	28.08 (25)	49.44 (44)	17.97 (16)	4.49 (4)	3.01
ข่าวแจกจากเอกชน	46.06 (41)	35.95 (32)	17.98 (16)	-	3.28
ข่าวโทรพิมพ์	25.84 (23)	31.46 (28)	28.09 (25)	14.60 (13)	2.69
รายงานการประชุม	20.22 (18)	43.82 (39)	26.96 (24)	8.99 (8)	2.75
วิทยานิพนธ์ / งานวิจัย	5.62 (5)	32.58 (29)	19.21 (26)	32.58 (29)	2.11
พจนานุกรม	20.22 (18)	37.07 (33)	23.60 (21)	19.10 (17)	2.21
สารานุกรม	11.23 (10)	38.20 (34)	26.97 (24)	23.60 (21)	2.37

(ต่อ) ตารางที่ 12

ค้นคว้าข้อมูล (N = 89)	ใช้เป็นประจำ	ใช้บางครั้ง	ไม่ค่อยใช้	ไม่ใช้เลย	$\bar{X}$
หนังสือรายปี	12.36 (11)	41.57 (37)	32.58 (29)	13.48 (12)	2.53
นามานุกรม	10.11 (9)	21.35 (19)	28.08 (25)	40.45 (36)	2.01
หนังสือคู่มือ	7.86 (7)	40.44 (36)	35.95 (32)	15.73 (14)	2.40
หนังสือสถิติ	15.73 (14)	42.69 (38)	32.58 (29)	8.98 (8)	2.65
หนังสือชีวประวัติ	16.85 (15)	48.31 (43)	20.22 (18)	14.60 (13)	2.67
แผนที่	6.74 (6)	39.32 (35)	33.70 (30)	20.22 (18)	2.36
วัสดุย่อส่วน	3.37 (3)	12.35 (11)	32.58 (29)	51.68 (46)	1.67
ภาพยนตร์ / วีดีโอ	17.97 (16)	32.58 (29)	30.33 (27)	19.10 (17)	2.53
สไลด์	26.96 (24)	26.96 (24)	23.59 (21)	22.47 (20)	2.58
รูปภาพ / ภาพถ่าย	56.17 (50)	28.08 (25)	3.37 (3)	12.35 (11)	3.28

(ต่อ) ตารางที่ 12

ค้นคว้าข้อมูล (N = 89)	ใช้เป็นประจำ	ใช้บางครั้ง	ไม่ค่อยใช้	ไม่ใช้เลย
อื่น ๆ โปรดระบุ				
ตำรา	1			
เอกสารเฉพาะของแหล่งข่าว	2			
เทปบันทึกเสียง	1			
วิทยุ / โทรทัศน์	2			
โบรชัวร์	1			

นักวารสารศาสตร์อาชีพโดยรวมทำการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือพิมพ์เป็นประจำ รองลงมาได้แก่ แฟ้มข่าววารสาร / นิตยสาร หนังสือ ข่าวแจกจากเอกชน รูปภาพ / ภาพถ่ายตามลำดับ ส่วนรายงานการประชุม ข่าวโทรศัพท์ หนังสือชีวประวัติ หนังสือสถิติ สไลด์ ภาพยนตร์/ วิดีโอ หนังสือรายปี หนังสือคู่มือ สารานุกรม แผนที่ พจนานุกรม วิทยานิพนธ์/งานวิจัย นามานุกรม ใช้เป็นบางครั้ง สำหรับการค้นคว้าข้อมูลจากวัสดุส่วนนั้น นักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่ไม่ค่อยใช้จนถึงไม่ใช้เลย นอกจากนี้ยังมีการระบุว่ามีการค้นคว้าข้อมูลเป็นประจำจากเอกสารเฉพาะของแหล่งข่าว วิทยุ / โทรทัศน์ ตำรา เทปบันทึกเสียง และโบรชัวร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงการใช้เวลาเกี่ยวกับขั้นตอนการเขียนของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ใช้เวลาเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ (N = 89)	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$
การค้นคว้า	49.43 (44)	42.69 (38)	7.86 (7)		3.41
การรวบรวมข้อมูล	32.58 (29)	61.79 (55)	5.61 (5)		3.26
การเลือกเรื่อง	32.58 (29)	51.68 (46)	13.48 (12)	2.24 (2)	3.14
การเตรียมนำเสนอ	37.07 (33)	42.67 (38)	19.10 (17)	1.12 (1)	3.15

นักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่ ใช้เวลาเกี่ยวกับขั้นตอนการเขียนในการค้นคว้ามากที่สุด รองลงมาใช้เวลาเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลมาก ใช้เวลาเกี่ยวกับการเตรียมนำเสนอน้อย และใช้เวลาเกี่ยวกับการเลือกเรื่องน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงการยอมรับความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลประเภทต่าง ๆ ของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

บุคคลที่วิพากษ์วิจารณ์ (N = 89)	ความบ่อยในการรับความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์				$\bar{X}$
	เป็นประจำ	บางโอกาส	ไม่ค่อยมี	ไม่มีเลย	
ผู้บังคับบัญชา / ผู้อาวุโส	69.54 (61)	24.71 (22)	4.49 (4)	2.25 (2)	3.59
เพื่อนร่วมงาน	48.31 (43)	39.33 (35)	12.36 (11)	-	3.36
เพื่อนวงการเดียวกันสังกัดอื่น	34.83 (31)	51.69 (46)	10.11 (9)	3.37 (3)	3.18
แหล่งข่าว	39.33 (35)	41.57 (37)	14.60 (13)	4.49 (4)	3.16
ผู้อื่น ผู้ชม / ผู้ฟัง	42.69 (38)	40.45 (36)	13.48 (12)	3.37 (3)	3.22

นักวารสารศาสตร์อาชีพยอมรับความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์จากผู้บังคับบัญชา/ผู้อาวุโสเป็นประจำ รองลงมาจะเป็นการยอมรับความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงาน ผู้อ่านผู้ชม/ผู้ฟัง เพื่อนวงการเดียวกันสังกัดอื่นและแหล่งข่าวเป็นบางโอกาส

ตารางที่ 15 แสดงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาคุณค่าของข่าวที่นักวารสารศาสตร์อาชีพนำเสนอ

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณา คุณค่าของข่าวที่นำเสนอ (N = 89)	สำคัญมาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่สำคัญเลย	$\bar{X}$
เพื่อนร่วมงาน	6.74 (6)	44.94 (40)	19.10 (17)	19.10 (17)	2.44
ผู้บังคับบัญชา	16.85 (15)	48.31 (43)	12.36 (11)	12.36 (11)	2.78
เพื่อนหรือคนรู้จัก	5.61 (5)	37.07 (33)	22.47 (20)	23.59 (21)	2.28
การฝึกอบรมทางวารสารศาสตร์	13.48 (12)	33.70 (30)	19.10 (17)	24.71 (22)	2.39
ผลการวิจัยเกี่ยวกับผู้อ่าน	31.46 (28)	37.07 (33)	17.97 (16)	4.49 (4)	3.05
แหล่งข่าว	40.44 (36)	35.95 (32)	16.85 (15)	2.24 (2)	3.20
สำนักข่าว / นสพ.ที่มีชื่อเสียง	14.60 (13)	42.69 (38)	30.33 (27)	4.49 (4)	2.73
คู่แข่งในระดับเดียวกัน	8.98 (8)	38.20 (34)	24.71 (22)	17.97 (16)	2.43
หัวข้อข่าวโทรศัพท์	6.74 (6)	34.83 (31)	34.83 (31)	13.18 (12)	2.39

*ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเพียงบางประเด็นหรือทุกประเด็นก็ได้

แหล่งข่าวเป็นสิ่งที่มียุทธพลที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาคุณค่าของข่าวที่นักวารสารศาสตร์อาชีพนำเสนอ รองลงมาได้แก่ผลวิจัยเกี่ยวกับผู้อ่าน ผู้บังคับบัญชา สำนักข่าว / หนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียง นอกเหนือจากนี้เพื่อนร่วมงาน คู่แข่งในระดับเดียวกัน หัวข้อข่าวโทรศัพท์ การฝึกอบรมทางวารสารศาสตร์และเพื่อนหรือคนรู้จัก มียุทธพลปานกลาง

ตารางที่ 16 แสดงความรู้สึกต่องานในปัจจุบันของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

ระดับความรู้สึก	ความถี่ (N = 89)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ค่าเบี่ยงเบน S.D.
พึงพอใจมาก	19	21.34	3.1	0.62
พึงพอใจ	63	70.78		
พึงพอใจเล็กน้อย	4	4.49		
ไม่พึงพอใจ	3	3.37		

นักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่ มีความรู้สึกพึงพอใจมากต่องานในปัจจุบัน

1.2 คุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์

ตารางที่ 17 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ (N = 89)	27.0 (24)	49.4 (44)	20.2 (18)	3.4 (3)	3.00
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ (N = 35)	28.6 (10)	42.9 (15)	28.6 (10)	-	3.00
นิสิต / นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ (N = 70)	32.9 (23)	42.9 (30)	20.0 (14)	4.3 (3)	3.04
ประชาชนทั่วไป (N = 90)	33.3 (30)	41.1 (37)	22.2 (20)	3.3 (3)	3.04

นิสิต/นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป เห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรสำเร็จปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 18 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรศึกษาทางด้าน
นิเทศศาสตร์/วารสารศาสตร์ โดยตรง

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	5.6 (5)	41.6 (37)	44.9 (40)	7.9 (7)	2.45
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	22.9 (8)	65.7 (23)	11.4 (4)	-	3.11
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	40.0 (28)	47.1 (33)	12.9 (9)	-	3.27
ประชาชนทั่วไป	28.9 (26)	58.9 (53)	11.1 (10)	1.1 (1)	3.16

นิสิต/นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกี่ยวกับ
คุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ ว่าควรต้องศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์/วารสารศาสตร์โดยตรง
รองลงมาได้แก่กลุ่มประชาชนทั่วไปและนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ตามลำดับ ในขณะที่นัก
วารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่ร้อยละ 44.90 ไม่เห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควร
ศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์/วารสารศาสตร์ โดยตรง

ตารางที่ 19 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ในความสามารถใช้ภาษาไทย
ได้ เป็นอย่างดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	55.1 (49)	43.8 (39)	1.1 (1)	-	3.54
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	80.0 (28)	20.0 (7)	-	-	3.80
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	70.0 (49)	28.6 (20)	1.4 (1)	-	3.69
ประชาชนทั่วไป	65.5 (59)	32.2 (29)	2.2 (2)	-	3.63

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์
ในความสามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี รองลงมาได้แก่นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์
ประชาชนทั่วไปและนักวารสารศาสตร์อาชีพ ตามลำดับ

ตารางที่ 20 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรมีความรู้และใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างไร

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	24.7 (22)	67.4 (60)	7.9 (7)	-	3.17
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	28.6 (10)	65.7 (23)	5.7 (2)	-	3.23
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	27.1 (19)	67.1 (47)	4.3 (3)	1.4 (1)	3.19
ประชาชนทั่วไป	24.4 (22)	60.0 (54)	15.5 (14)	-	3.09

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์อาชีพว่าควรมีความรู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างไร รองลงมาได้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ นักวารสารศาสตร์อาชีพและประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 21 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่สามารถถ่ายภาพได้เป็นอย่างดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	14.6 (13)	59.6 (53)	23.6 (21)	2.2 (2)	2.87
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	11.4 (4)	60.0 (21)	28.6 (10)	-	2.83
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	18.6 (13)	68.6 (48)	11.4 (8)	1.4 (1)	3.04
ประชาชนทั่วไป	16.7 (15)	67.8 (61)	14.4 (13)	1.1 (1)	3.00

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไปมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรสามารถถ่ายภาพได้เป็นอย่างดี ส่วนนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์มีความเห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรสามารถถ่ายภาพได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 22 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่สามารถพิมพ์ดีดได้เป็นอย่างดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				X̄
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	19.1 (17)	62.9 (56)	16.9 (15)	1.1 (1)	3.00
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	8.6 (3)	65.7 (23)	25.7 (9)	-	2.83
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	18.6 (13)	61.4 (43)	18.6 (13)	1.4 (1)	2.97
ประชาชนทั่วไป	17.8 (16)	57.7 (52)	22.2 (20)	2.2 (2)	2.91

นักวารสารศาสตร์อาชีพ มีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่สามารถพิมพ์ดีดได้เป็นอย่างดี ส่วนนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ประชาชนทั่วไป และวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ มีความเห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่สามารถพิมพ์ดีดได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 23 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์เกี่ยวกับความเข้าใจในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	5.6 (5)	47.2 (42)	41.6 (37)	5.6 (5)	2.53
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	5.7 (2)	62.9 (22)	31.4 (11)	-	2.74
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	5.7 (4)	60.0 (42)	31.4 (22)	2.8 (2)	2.69
ประชาชนทั่วไป	5.6 (5)	62.2 (56)	32.2 (29)	-	2.73

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีความเข้าใจในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี รองลงมาได้แก่กลุ่มประชาชนทั่วไป นิสิต นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์และนักวารสารศาสตร์อาชีพ ตามลำดับ

ตารางที่ 24 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรเป็นผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	-	25.8 (23)	51.7 (46)	22.5 (20)	2.03
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	5.7 (2)	20.0 (7)	51.4 (18)	22.9 (8)	2.09
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	2.9 (2)	17.1 (12)	51.4 (36)	28.6 (20)	1.94
ประชาชนทั่วไป	5.6 (5)	27.8 (25)	55.5 (50)	11.1 (10)	2.28

ประชาชนทั่วไป มีความคิดเห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรมีรูปร่างหน้าตาดี รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และนักวารสารศาสตร์อาชีพ ตามลำดับ ส่วนนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ไม่เห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรมีรูปร่างหน้าตาดี

ตารางที่ 25 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่ชอบพบปะพูดคุยกับคนแปลกหน้า

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	31.5 (28)	53.9 (48)	13.5 (12)	1.1 (1)	3.16
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	42.9 (15)	42.9 (15)	14.3 (5)	-	3.29
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	25.7 (18)	62.9 (44)	10.0 (7)	1.4 (1)	3.13
ประชาชนทั่วไป	26.7 (24)	44.4 (40)	28.9 (26)	-	2.98

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์มีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่ชอบพบปะพูดคุยกับคนแปลกหน้า รองลงมาได้แก่นักนักวารสารศาสตร์อาชีพและนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนประชาชนทั่วไปเห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่ชอบพบปะพูดคุยกับคนแปลกหน้า

ตารางที่ 26 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์เกี่ยวกับความสามารถทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				X̄
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	65.2 (58)	30.3 (27)	4.5 (4)	-	3.61
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	42.9 (15)	51.4 (18)	5.7 (2)	-	3.37
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	50.0 (35)	44.3 (31)	4.3 (3)	1.4 (1)	3.43
ประชาชนทั่วไป	47.8 (43)	47.8 (43)	4.4 (4)	-	3.43

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า
 สามารถทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี รองลงมาได้แก่นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์
 ประชาชนทั่วไป และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 27 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่ชอบเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				X̄
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	68.5 (61)	31.5 (28)	-	-	3.69
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	85.7 (30)	14.3 (5)	-	-	3.86
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	61.4 (43)	35.7 (25)	2.8 (2)	-	3.59
ประชาชนทั่วไป	61.1 (55)	36.6 (32)	3.3 (3)	-	3.58

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่ชอบเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ นิสิตนักศึกษาเอกวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 28 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าชอบทำงานลำพังเพียงผู้เดียว

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	1.1 (1)	13.5 (12)	57.3 (51)	28.1 (25)	1.88
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	-	8.6 (3)	62.9 (22)	28.6 (10)	1.80
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	4.3 (3)	15.7 (11)	58.6 (41)	21.4 (15)	2.03
ประชาชนทั่วไป	1.1 (1)	16.6 (15)	52.2 (47)	30.0 (27)	1.88

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ เห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าชอบทำงานลำพังเพียงผู้เดียว ส่วนนักวารสารศาสตร์อาชีพ ประชาชนทั่วไป และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ ไม่เห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าชอบทำงานลำพังเพียงผู้เดียว

ตารางที่ 29 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าสามารถให้เวลากับงานได้ตลอดเวลา

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	40.0 (36)	51.7 (46)	5.6 (5)	2.2 (2)	3.30
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	51.4 (18)	48.6 (17)	-	-	3.51
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	21.4 (15)	65.7 (46)	8.6 (6)	3.3 (3)	3.04
ประชาชนทั่วไป	18.9 (17)	64.4 (58)	16.7 (15)	-	3.02

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าสามารถให้เวลากับงานได้ตลอดเวลา รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ นิสิต นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 30 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ามีความทะเยอทะยานสูง

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	23.6 (21)	40.4 (36)	30.3 (27)	5.6 (5)	2.82
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	25.7 (9)	45.7 (16)	28.6 (10)	-	2.97
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	20.0 (14)	44.3 (31)	32.9 (23)	2.8 (2)	2.81
ประชาชนทั่วไป	12.2 (11)	46.7 (42)	30.0 (27)	11.1 (10)	2.60

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ มีความเห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ามีความทะเยอทะยานสูง รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 31 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ามีความรู้และทักษะทางการสื่อสารเป็นอย่างดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	39.3 (35)	57.3 (51)	3.4 (3)	-	3.36
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	65.7 (23)	34.3 (12)	-	-	3.65
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	55.7 (39)	41.4 (29)	2.8 (2)	-	3.53
ประชาชนทั่วไป	40.0 (36)	55.6 (50)	4.4 (4)	-	3.36

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสาร-ศาสตร์ที่ควรมีความรู้และทักษะทางการสื่อสารเป็นอย่างดี รองลงมาได้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ นักวารสารศาสตร์อาชีพและประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 32 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าชอบเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	23.6 (21)	71.9 (64)	4.5 (4)	-	3.19
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	25.7 (9)	74.3 (26)	-	-	3.26
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	22.9 (16)	68.6 (48)	8.5 (6)	-	3.14
ประชาชนทั่วไป	20.0 (18)	67.8 (61)	12.2 (11)	-	3.08

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าชอบเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 33 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่ายอมรับฟังความคิดเห็น
ของผู้อื่น

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	23.6 (21)	71.9 (64)	4.5 (4)	-	3.19
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	25.7 (9)	74.3 (26)	-	-	3.26
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	22.9 (16)	68.6 (48)	8.5 (6)	-	3.14
ประชาชนทั่วไป	20.0 (18)	67.8 (61)	12.2 (11)	-	3.08

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์
ว่าควรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ นิสิตนักศึกษา
วิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไปตามลำดับ

ตารางที่ 34 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ช่างสงสัยและขี้ระแวงอยู่เป็นนิจ

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	18.0 (16)	51.9 (46)	25.8 (23)	4.5 (4)	2.83
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	14.3 (5)	40.0 (14)	45.7 (16)	-	2.69
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	20.0 (14)	54.3 (38)	21.4 (15)	4.2 (3)	2.90
ประชาชนทั่วไป	5.6 (5)	30.0 (27)	47.8 (43)	16.7 (15)	2.24

นักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป เห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ช่างสงสัยและขี้ระแวงอยู่เป็นนิจ ส่วนนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ไม่เห็นด้วยกับคุณลักษณะช่างสงสัยและขี้ระแวงอยู่เป็นนิจ

ตารางที่ 35 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	3.4 (3)	43.8 (39)	50.6 (45)	2.2 (2)	2.48
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	5.7 (2)	34.3 (12)	48.6 (17)	11.4 (4)	2.34
นิสิต/นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	17.1 (12)	32.9 (23)	44.3 (31)	5.7 (4)	2.61
ประชาชนทั่วไป	3.3 (3)	31.1 (28)	53.3 (48)	12.2 (11)	2.26

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ เห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 36 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีฐานะทางครอบครัวดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	1.1 (1)	21.3 (19)	58.4 (52)	19.1 (17)	2.04
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	-	20.0 (7)	62.9 (22)	17.1 (6)	2.03
นิสิต/นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	1.4 (1)	20.0 (14)	60.0 (42)	18.6 (13)	2.04
ประชาชนทั่วไป	1.1 (1)	18.9 (17)	53.3 (48)	26.7 (24)	1.94

นักวารสารศาสตร์อาชีพ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์เห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีฐานะทางครอบครัวดี ส่วนประชาชนทั่วไป ไม่เห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีฐานะทางครอบครัวดี

ตารางที่ 37 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิต

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	19.1 (17)	57.3 (51)	18.0 (16)	5.6 (5)	2.89
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	31.4 (11)	57.1 (20)	5.7 (2)	5.6 (2)	3.14
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	11.4 (8)	64.3 (45)	14.3 (10)	10.0 (7)	2.77
ประชาชนทั่วไป	14.4 (13)	64.4 (58)	20.0 (18)	1.1 (1)	2.92

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิต รองลงมาได้แก่กลุ่มประชาชนทั่วไป นักวารสารศาสตร์-อาชีพและนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 38 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า เป็นผู้ที่รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	42.7 (38)	52.8 (47)	3.4 (3)	1.1 (1)	3.37
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	60.0 (21)	40.0 (4)	-	-	2.74
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	57.1 (40)	42.9 (30)	-	-	3.57
ประชาชนทั่วไป	34.4 (31)	56.7 (51)	6.7 (6)	2.2 (2)	3.23

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ ว่าควรเป็นผู้ที่รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ และประชาชนทั่วไป ส่วนนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์เห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรรักษาเวลาอย่างเคร่งครัด

ตารางที่ 39 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	36.0 (32)	52.8 (47)	11.2 (10)	-	2.25
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	37.1 (13)	57.1 (20)	5.7 (2)	-	3.31
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	44.3 (31)	51.4 (36)	4.3 (3)	-	3.40
ประชาชนทั่วไป	27.8 (25)	58.36 (3)	43.3 (12)	-	1.48

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และนักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนประชาชนทั่วไปไม่เห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าควรมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

ตารางที่ 40 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า มีความรู้ความสามารถในการเขียนทางวารสารศาสตร์เป็นอย่างดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	30.3 (27)	58.4 (52)	10.1 (9)	1.1 (1)	3.18
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	45.7 (16)	54.3 (19)	-	-	3.46
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	38.6 (27)	58.5 (41)	2.9 (2)	-	3.36
ประชาชนทั่วไป	36.7 (33)	57.8 (52)	5.6 (5)	-	3.31

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่งกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีความรู้ความสามารถในการเขียนทางวารสารศาสตร์เป็นอย่างดี รองลงมาได้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ประชาชนทั่วไปและนักวารสารศาสตร์อาชีพ ตามลำดับ

ตารางที่ 41 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าใฝ่หาความรู้และพัฒนาความสามารถในอาชีพ
ของตนตลอดเวลา

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	73.0 (65)	25.8 (23)	1.1 (1)	-	3.49
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	80.0 (28)	20.0 (7)	-	-	3.80
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	54.3 (38)	45.7 (32)	-	-	3.54
ประชาชนทั่วไป	60.0 (54)	37.8 (34)	2.2 (2)	-	3.58

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสาร
ศาสตร์ว่า ควรใฝ่หาความรู้และพัฒนาความสามารถในอาชีพของตนตลอดเวลา รองลงมาได้แก่กลุ่ม
ประชาชนทั่วไป นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และนักวารสารศาสตร์อาชีพ ตามลำดับ

ตารางที่ 42 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า เป็นผู้มีความรู้ในหลาย ๆ สาขา (Inter-disciplinary) ทันท่วงที-ทันเหตุการณ์

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	53.9 (48)	46.1 (41)	-	-	3.54
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	34.3 (12)	65.7 (23)	-	-	3.34
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	50.0 (35)	45.7 (32)	4.3 (3)	-	3.50
ประชาชนทั่วไป	44.4 (40)	53.3 (48)	1.1 (1)	1.1 (1)	3.42

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า เป็นผู้มีความรู้ในหลาย ๆ สาขา (Inter – disciplinary) ทันท่วงที – ทันเหตุการณ์ รองลงมาได้แก่นิสิต นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ประชาชนทั่วไป และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 43 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า มีความรู้และทักษะทางศิลปะ

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	14.6 (13)	67.4 (60)	18.0 (16)	-	2.97
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	20.0 (7)	57.1 (20)	22.9 (8)	-	2.97
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	14.3 (10)	65.7 (46)	18.6 (13)	1.4 (1)	2.93
ประชาชนทั่วไป	22.2 (20)	67.8 (61)	8.9 (8)	1.1 (1)	3.11

ประชาชนทั่วไปเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีความรู้และทักษะทางศิลปะ ส่วนนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์เห็นด้วย กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรมีความรู้และทักษะทางศิลปะ

ตารางที่ 44 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	56.2 (50)	40.4 (36)	3.4 (3)	-	3.93
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	48.6 (17)	45.7 (16)	5.7 (2)	-	3.89
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	58.6 (41)	38.6 (27)	1.4 (1)	1.4 (1)	3.93
ประชาชนทั่วไป	40.0 (36)	53.3 (48)	6.7 (6)	-	3.87

นักวารสารศาสตร์อาชีพ และนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 45 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า เป็นผู้ฟังที่ดี

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	47.2 (22)	49.4 (44)	3.4 (3)	-	2.54
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	51.4 (18)	48.6 (17)	-	-	3.50
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	38.6 (27)	58.6 (41)	1.4 (1)	1.4 (1)	3.34
ประชาชนทั่วไป	35.6 (32)	58.9 (53)	5.6 (5)	-	3.30

นักวารสารศาสตร์อาชีพ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป เห็นด้วยกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า เป็นผู้ฟังที่ดี ส่วนนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า เป็นผู้ฟังที่ดี รองลงมาได้แก่กลุ่มนิสิต นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 46 แสดงคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่า เป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	61.8 (55)	38.2 (34)	-	-	3.62
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	57.1 (20)	42.9 (15)	-	-	3.57
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	57.1 (40)	40.0 (28)	2.8 (2)	-	3.54
ประชาชนทั่วไป	47.8 (43)	47.8 (43)	4.4 (4)	-	3.43

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับคุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์ว่าเป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 47 แสดงความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นักวารสารศาสตร์ ที่มีความสำคัญที่สุด 5 อันดับแรก

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักวารสารศาสตร์	นักวารสารศาสตร์อาชีพ		นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	
	(N = 89)		(N = 70)	
	ความถี่	ลำดับที่	ความถี่	ลำดับที่
เป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม	64	1	32	1
มีความรู้และทักษะทางการสื่อสารเป็นอย่างดี	36	3	29	2
มีความขยันอดทน	34	4	21	4
ฉลาดมีไหวพริบ	33	5	3	10
ใฝ่หาความรู้และพัฒนาความสามารถในวิชาชีพ	53	2	11	6
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	23	6	11	6
สามารถทำงานเป็นทีม	15	8	11	6
รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด	24	7	16	5
มีความรู้ในหลาย ๆ สาขา ทันสมัย ทันเหตุการณ์	8	10	28	3
มีความเชื่อมั่นในตนเอง	11	9	9	9

นักวารสารศาสตร์อาชีพ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นักวารสารศาสตร์ในความเป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรมเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ใฝ่หาความรู้และพัฒนา
ความสามารถในวิชาชีพ มีความรู้และทักษะการสื่อสารเป็นอย่างดี มีความขยันอดทนและความฉลาดมี
ไหวพริบ ตามลำดับ ในขณะที่นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในด้านความเป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม เป็นอันดับแรกเหมือนกัน รองลงมา
ได้แก่ มีความรู้และทักษะการสื่อสารเป็นอย่างดี มีความรู้ในหลาย ๆ สาขา ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีความ
ขยันอดทน และรักษาเวลาอย่างเคร่งครัด ตามลำดับ

ตารางที่ 48 แสดงความคิดเห็นของนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และประชาชนในด้าน
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ที่มีความสำคัญที่สุด 5 อันดับแรก

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักวารสารศาสตร์	นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ (N =35)		ประชาชนทั่วไป (N = 90)	
	ความถี่	ลำดับที่	ความถี่	ลำดับที่
มีความรู้และทักษะทางการสื่อสาร	12	1	24	1
เป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม	6	5	22	3
ใฝ่หาความรู้และพัฒนาความสามารถในวิชาชีพ	11	2	21	4
ช่างคิดวิเคราะห์ ช่างสงสัย	7	3	5	10
รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด	7	3	9	8
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4	6	21	4
มีความขยัน อดทน คนต่อสู้	3	8	12	7
มีความรู้หลาย ๆ สาขา ทันสมัย ทันเหตุการณ์	4	6	23	2
เชื่อมั่นในตนเอง	3	8	7	9
ควรศึกษาทางด้านวารสารศาสตร์	2	10	2	
มีระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิต	1		4	
มนุษยสัมพันธ์ดี, สามารถทำงานเป็นทีม	2	10	16	6
ควรจบการศึกษาปริญญาตรี	2	10	2	
บุคลิกทำทางดี	-		2	
สามารถถ่ายภาพ/พิมพ์ดีดได้	-		2	
ความคิดริเริ่ม	1		1	
ฉลาดมีไหวพริบ	1		-	

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ ในเรื่องมีความรู้และทักษะทางการสื่อสาร เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ การใฝ่หาความรู้และพัฒนาความสามารถในวิชาชีพ ช่างคิดวิเคราะห์ช่างสงสัย รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด เป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรมตามลำดับ ขณะที่ประชาชนให้ความสำคัญกับคุณลักษณะในเรื่องมีความรู้และทักษะทางการสื่อสารเช่นเดียวกัน แต่ในลำดับรองลงมาได้แก่ มีความรู้หลายๆ สาขา ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม ใฝ่หาความรู้และพัฒนาความสามารถในวิชาชีพ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามลำดับ

1.3 ภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์

ตารางที่ 49 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ว่า คำนวณข้อมูลอย่างเพียงพอ

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	68.5 (61)	31.5 (28)	-	-	3.68
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	60.0 (21)	40.0 (14)	-	-	3.60
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	40.0 (28)	58.6 (41)	1.4 (1)	-	3.39
ประชาชนทั่วไป	43.3 (39)	51.1 (46)	5.6 (5)	-	3.38

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยอย่างยิ่งกับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ว่า ควรคำนวณข้อมูลอย่างเพียงพอ รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 50 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ในการเลือกประเด็นที่จะนำเสนอ

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	65.2 (58)	34.8 (31)	-	-	3.65
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	54.3 (19)	45.7 (16)	-	-	3.54
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	37.1 (26)	58.6 (41)	1.4 (1)	2.9 (2)	3.30
ประชาชนทั่วไป	31.1 (28)	63.3 (57)	4.4 (4)	1.1 (1)	3.24

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการเลือกประเด็นที่จะนำเสนอ รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 51 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการรวบรวมและจัดลำดับข้อมูล

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				X̄
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	46.1 (41)	52.8 (47)	1.1 (1)	-	3.45
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	20.0 (7)	80.0 (28)	-	-	3.20
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	30.0 (21)	65.7 (46)	1.4 (1)	2.8 (2)	3.23
ประชาชนทั่วไป	32.2 (29)	56.7 (51)	11.1 (10)	-	3.21

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการรวบรวมและจัดลำดับข้อมูล รองลงมาได้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ประชาชนทั่วไป และนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 52 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการเลือกใช้รูปแบบการเสนอที่เหมาะสมกับข้อมูล และเรื่องที่จะนำเสนอ

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	51.7 (46)	47.2 (42)	1.1 (1)	-	3.50
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	28.6 (10)	71.4 (25)	-	-	3.29
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	32.9 (23)	60.0 (42)	4.3 (3)	2.9 (2)	3.23
ประชาชนทั่วไป	53.3 (48)	44.4 (40)	1.1 (1)	1.1 (1)	3.50

นักวารสารศาสตร์อาชีพและประชาชนทั่วไป เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการเลือกใช้รูปแบบการเสนอที่เหมาะสมกับข้อมูลและเรื่องที่จะนำเสนอ รองลงมาได้แก่ กลุ่มนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 53 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ในการทำงานวันละ 10 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	4.5 (4)	38.2 (34)	51.7 (46)	5.6 (5)	2.40
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	5.7 (2)	25.7 (9)	65.7 (23)	2.9 (1)	2.34
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	5.7 (4)	37.1 (26)	47.1 (33)	10.0 (7)	2.39
ประชาชนทั่วไป	2.2 (2)	34.4 (31)	58.9 (53)	4.4 (4)	2.34

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วย กับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการทำงานวันละ 10 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย รองลงมาได้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 54 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการนำเสนอข้อเท็จจริง

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	82.0 (73)	18.0 (16)	-	-	3.82
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	51.4 (18)	48.6 (17)	-	-	3.51
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	60.0 (42)	37.1 (26)	2.9 (2)	-	3.57
ประชาชนทั่วไป	53.9 (48)	44.4 (40)	1.1 (1)	1.1 (1)	3.50

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการนำเสนอข้อเท็จจริง รองลงมาได้แก่กลุ่ม นิสิตนักศึกษาวิชาเอก นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 55 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ในการขุดค้นข้อมูลอย่างลึกซึ้ง

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	51.7 (46)	46.1 (41)	2.2 (2)	-	3.49
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	48.6 (17)	51.1 (18)	-	-	3.49
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	40.0 (28)	55.7 (39)	4.3 (3)	-	3.36
ประชาชนทั่วไป	31.1 (28)	48.9 (44)	18.9 (17)	1.1 (1)	3.10

นักวารสารศาสตร์อาชีพและนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกี่ยวกับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการขุดค้นข้อมูลอย่างลึกซึ้ง นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 56 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ควรมีผลงานอย่างน้อยวันละ 5 ชิ้น

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	2.2 (2)	16.9 (15)	65.2 (58)	15.7 (14)	2.06
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	5.7 (2)	14.3 (5)	77.1 (27)	2.9 (1)	2.23
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	-	28.6 (20)	60.0 (42)	11.5 (8)	2.17
ประชาชนทั่วไป	4.4 (4)	21.1 (19)	65.6 (59)	8.9 (8)	2.21

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วย กับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ควรมีผลงานอย่างน้อยวันละ 5 ชิ้น รองลงมาได้แก่กลุ่มประชาชนทั่วไป นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และนักวารสารศาสตร์อาชีพ ตามลำดับ

ตารางที่ 57 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการทำการสำรวจและวิจัย

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	7.9 (7)	55.1 (49)	34.8 (31)	2.2 (2)	2.69
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	8.6 (3)	68.6 (24)	20.0 (7)	2.9 (1)	2.83
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	8.6 (6)	50.0 (35)	37.1 (26)	4.3 (3)	2.63
ประชาชนทั่วไป	12.2 (11)	64.4 (58)	17.8 (16)	5.6 (5)	2.83

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป เห็นด้วย ภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการทำการสำรวจและวิจัย รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพและนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 58 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ในการอ่านหนังสือพิมพ์วันละ 5 ฉบับ

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	18.0 (16)	65.2 (58)	15.7 (14)	1.1 (1)	3.00
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	25.7 (9)	37.1 (13)	34.3 (12)	2.9 (1)	2.86
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	15.7 (11)	57.2 (40)	24.3 (17)	2.9 (2)	2.86
ประชาชนทั่วไป	13.3 (12)	62.2 (56)	22.2 (20)	2.2 (2)	2.87

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยกับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการอ่านหนังสือพิมพ์วันละ 5 ฉบับ รองลงมาได้แก่กลุ่มประชาชนทั่วไป นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 59 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ในการเป็นแหล่งของข้อมูลของชุมชน

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	19.1 (17)	69.7 (62)	11.2 (10)	-	3.08
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	14.3 (5)	74.3 (26)	8.6 (3)	2.9 (1)	3.00
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	28.6 (20)	60.0 (42)	11.5 (8)	-	3.17
ประชาชนทั่วไป	22.2 (20)	66.7 (60)	10.0 (9)	1.1 (1)	3.10

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ในการเป็นแหล่งข้อมูลของชุมชน รองลงมาได้แก่กลุ่มประชาชนทั่วไป นักวารสารศาสตร์อาชีพและนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 60 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ในการเป็นผู้กระตุ้นเตือนให้คนในสังคมได้ทราบถึงอันตราย

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	46.1 (41)	51.7 (46)	22.2 (2)	-	3.44
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	62.9 (22)	20.0 (7)	14.3 (5)	2.9 (1)	3.43
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	48.6 (34)	48.6 (34)	2.9 (2)	-	3.46
ประชาชนทั่วไป	35.6 (32)	54.4 (49)	7.8 (7)	2.2 (2)	3.23

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในการเป็นผู้กระตุ้นเตือนให้คนในสังคมได้ทราบถึงอันตราย รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 61 แสดงภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ในการปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะประโยชน์

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				$\bar{X}$
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ	24.7 (22)	58.4 (52)	15.7 (14)	1.1 (1)	3.07
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์	28.6 (10)	57.1 (20)	11.4 (4)	2.9 (1)	3.69
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์	34.3 (24)	61.3 (43)	4.3 (3)	-	3.30
ประชาชนทั่วไป	23.3 (21)	60.0 (54)	15.6 (14)	1.1 (1)	3.06

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ ในการปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ รองลงมาได้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ นักวารสารศาสตร์อาชีพและประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

ตารางที่ 62 แสดงความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพในด้านภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของ
นักวารสารศาสตร์ ที่สำคัญที่สุด 5 อันดับ

ภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของ นักวารสารศาสตร์	นักวารสารศาสตร์อาชีพ (N= 89)		นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ (N= 70)	
	ความถี่	ลำดับที่	ความถี่	ลำดับที่
รักษาจริยบรรณ,อุดมการณ์,เชื้อสัจ,เป็นกลาง, ไม่รับอามิสสินจ้าง,ปกปิดแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผย	33	2	10	7
ให้ทัศนคติ ค่านิยม, แก่คิดที่ถูกต้องแก่สังคม	26	5	14	6
กระตุ้นเตือนให้สังคมได้ทราบถึงอันตราย, รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม	27	3	36	1
เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร, เป็นแหล่ง ข้อมูลของชุมชน	27	3	18	5
กล้านำเสนอข้อเท็จจริง, กล้านำเสนอในสิ่งที่ถูกต้อง	46	1	30	2
สร้างผลงานตลอดเวลา	8	10	-	-
ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบันรอบด้าน				
อ่าน-ค้นคว้าข้อมูลตลอดเวลา	13	8	6	8
ขุดค้นข้อมูลอย่างละเอียดลึกซึ้ง,เพียงพอ	16	7	21	4
นำเสนอข้อเท็จจริงในรูปแบบที่เหมาะสม, เลือก ประเด็นที่จะนำเสนอด้วยการวิเคราะห์ข่าว, แสดง				
ความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์	26	5	25	3
ทำงานแข่งกับเวลา, ติดตามข่าวจนถึงที่สุด	13	8	6	8
สำรวจหรือวิจัย	-	-	2	9

นักวารสารศาสตร์อาชีพ ให้ความสำคัญกับภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในการนำเสนอข้อเท็จจริง กล้านำเสนอในสิ่งที่ถูกต้องเป็นอันดับแรก รองลงมาอันดับสองได้แก่ ภาระหน้าที่ในการรักษาจริยบรรณ อุดมการณ์ ชื่อสัตย์ เป็นกลาง ไม่รับอำิสสินจ้าง ปกปิดแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผย นำเสนอข้อเท็จจริงในรูปแบบที่เหมาะสม เลือกประเด็นที่จะนำเสนอด้วยการวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ อันดับสามมีความถี่เท่ากันในสองภาระหน้าที่ได้แก่ กระตุ้นเตือนให้สังคมได้ทราบถึงอันตรายรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม และเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร เป็นแหล่งข้อมูลของชุมชน และอันดับห้ามีความถี่เท่ากันในสองภาระหน้าที่ได้แก่ ให้ทัศนะคติ ค่านิยม แก่คิด ที่ถูกต้องแก่สังคม และนำเสนอข้อเท็จจริงในรูปแบบที่เหมาะสม เลือกประเด็นที่จะนำเสนอด้วยการวิเคราะห์ข่าว แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์

ในขณะที่นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ให้ความสำคัญภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในการกระตุ้นเตือนให้สังคมได้ทราบถึงอันตรายรับผิดชอบต่อส่วนรวมเป็นอันดับแรก รองลงมาอันดับสองได้แก่ ความกล้านำเสนอข้อเท็จจริงกล้านำเสนอในสิ่งที่ถูกต้อง อันดับสามได้แก่นำเสนอข้อเท็จจริงในรูปแบบที่เหมาะสม เลือกประเด็นที่จะนำเสนอด้วยการวิเคราะห์ข่าว แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ อันดับสี่ได้แก่การขุดค้นข้อมูลอย่างละเอียดลึกซึ้งเพียงพอ และอันดับที่ห้าเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร เป็นแหล่งข้อมูลของชุมชน

ตารางที่ 63 แสดงความคิดเห็นของนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และประชาชนในด้านภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ ที่สำคัญที่สุด 5 อันดับ

ภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของ นักวารสารศาสตร์	นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ (N = 35)		ประชาชนทั่วไป (N = 90)	
	ความถี่	ลำดับที่	ความถี่	ลำดับที่
กระตุ้นเตือนให้สังคมได้ทราบถึงอันตราย	11	2	5	9
ให้ทัศนคติ ค่านิยม แก่สังคมที่ถูกต้องแก่สังคม	3	6	11	7
เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร, เป็นแหล่ง ข้อมูลของชุมชน	10	3	12	6
รักษาจริยบรรณ	3	6	13	4
การนำเสนอข้อเท็จจริง กล้านำเสนอในสิ่งที่ถูกต้อง	12	1	29	1
ค้นคว้าข้อมูลตลอดเวลา	5	5	13	4
ขุดค้นข้อมูลอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพียงพอ	2	8	18	2
นำเสนอข้อเท็จจริงในรูปแบบที่เหมาะสม	6	4	16	3
ทำงานแข่งกับเวลา	2	8	3	10
สำรวจหรือวิจัย	1	9	8	8
ฝึกอบรมคนรุ่นใหม่ให้เป็นนักวารสารศาสตร์ ที่มีคุณภาพ	1	9	-	-

นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในการนำเสนอข้อเท็จจริง กล้านำเสนอในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ กระตุ้นเตือนให้สังคมได้ทราบถึงอันตราย เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร เป็นแหล่งข้อมูลของชุมชน นำเสนอข้อเท็จจริงในรูปแบบที่เหมาะสม และค้นคว้าข้อมูลตลอดเวลา ตามลำดับ

ในขณะที่ประชาชนทั่วไปให้ความสำคัญกับการนำเสนอข้อเท็จจริงกล้านำเสนอในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นอันดับแรกเหมือนกัน รองลงมา ได้แก่ ขุดค้นข้อมูลอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพียงพอ นำเสนอข้อเท็จจริงในรูปแบบที่เหมาะสม รักษาจริยบรรณและค้นคว้าข้อมูลตลอดเวลา

ตารางที่ 64 แสดงความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิต นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับนักวารสารศาสตร์จะสำเร็จ การศึกษาด้านใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องศึกษามาโดยตรงทางวารสารศาสตร์

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				X
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ (N=89)	4.4 (4)	11.2 (10)	65.1 (58)	19.1 (17)	2.98
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ (N=35)	25.7 (9)	25.7 (9)	34.2 (12)	14.2 (5)	2.37
นิสิตศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ (N=70)	28.0 (20)	44.2 (31)	27.1 (19)	-	1.98
ประชาชนทั่วไป (N=90)	16.6 (15)	25.5 (23)	46.6 (42)	11.1 (10)	2.52
$\chi^2 = 79.25^{**}$, df = 9					

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นักวารสารศาสตร์อาชีพ เห็นด้วยว่านักวารสารศาสตร์จะสำเร็จการศึกษาด้านใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องศึกษามาโดยตรงทางวารสารศาสตร์ รองลงมาได้แก่นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ ในขณะที่นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ ไม่เห็นด้วยว่านักวารสาร ศาสตร์จะสำเร็จการศึกษาด้านใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องศึกษามาโดยตรงทางวารสารศาสตร์

ส่วนการที่นักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ และประชาชน ทั่วไปตอบว่าเห็นด้วยนั้น จะให้เหตุผลว่า การเรียนนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน ไม่ใช่ตัวบ่งชี้ว่าชัดเจนว่าจะต้องเป็นนักวารสารศาสตร์ที่ดี ทฤษฎีที่เรียนหากไม่สามารถนำมาใช้ในเชิง ปฏิบัติได้ ผู้ที่ปฏิบัติได้เรียนรู้จากการทำงาน ความรู้ทุกศาสตร์ประยุกต์ใช้กับอาชีพทางวารสารศาสตร์ได้ อาชีพเกือบทุกอาชีพไม่ได้มาจากการเรียนในแขนงนั้นเสมอไป ในสายข่าวบางประเภทที่เฉพาะด้าน เจาะลึกและมีรายละเอียดเช่นทางการเงินทางธนาคาร หรือเศรษฐศาสตร์ ผู้ที่จบเฉพาะสาขาจะจับประเด็น ได้ดีกว่า แต่ก็ต้องฝึกฝนทักษะที่สำคัญต่อวิชาชีพและมีจรรยาบรรณด้วย ความสามารถ ความถนัด ความชอบของแต่ละบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับการศึกษา 4 ปี ในมหาวิทยาลัยที่จะกำหนดอนาคตทั้งหมดได้ บุคคลสามารถพัฒนาหาความรู้จากการอบรมระยะสั้นได้ แต่ต้องเป็นผู้มีทักษะการสื่อสารและความอดทน เป็นอย่างดี ขึ้นอยู่กับสามัญสำนึกและความสามารถเป็นสำคัญ และข้อสำคัญไม่ควรจำกัดสิทธิ์

แต่ถ้าพิจารณาโดยรวมของความคิดเห็นในด้านไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ยกเว้นนักวารสารศาสตร์อาชีพ พบว่า มีเหตุผลไปในทำนองเดียวกันว่างานทางด้านการวารสารศาสตร์เป็นเรื่องของโลกทัศน์ไม่ใช่ช่างเทคนิค การปลูกฝังจริยธรรมและทักษะ ถ้าจะเริ่มตอนทำงานอาจจะช้าไป อาจจะไม่ใช่ใจหน้าที่แท้จริง และใช้สื่อไม่ถูกต้องทำให้ไม่ได้ผลบรรลุเป้าหมาย อย่างน้อยควรเรียนหรือผ่านการอบรมบ้าง เพราะเป็นงานที่กระทบคนทั้งประเทศเชื่อว่าผู้ศึกษาโดยตรงมีความตั้งใจมีอุดมการณ์ และการนำเสนอข้อมูลได้ดีกว่า จะทำให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารไม่ตรงตามข้อเท็จจริง จะทำให้เกิดความสับสนไม่มีระบบงาน การพัฒนาล่าช้าและขาดจริยธรรม ถูกงมงายได้ง่าย

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติ Chi-Square พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.01$) สรุปได้ว่าระดับความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิต นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ส่วนที่ 2 แนวโน้มของคุณลักษณะและภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคต

2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคตจะมีเพิ่มมากขึ้น
ทางด้านต่าง ๆ คือต่อไปนี้

1. มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ต่อสังคม อดทนเข้มแข็ง มีเหตุผล (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 29 คนหรือร้อยละ 32.5 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 9 คนหรือร้อยละ 25.7 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 14 คนหรือร้อยละ 20 ประชาชนทั่วไป 25 คนหรือร้อยละ 27.7)
2. มีจรรยาบรรณ ยึดมั่นคุณธรรม มีมารยาท นำเสนอข้อมูลอย่างเที่ยงธรรม มีคุณธรรม (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 32 คนหรือร้อยละ 35.9 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 17 คนหรือร้อยละ 48.5 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 19 คนหรือร้อยละ 27.1 ประชาชนทั่วไป 26 คนหรือร้อยละ 28.8)
3. รู้จักทันสถานการณ์ มีความรอบรู้ไม่หยุดนิ่ง ใฝ่หาความรู้ (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 35 คนหรือร้อยละ 39.3 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 19 คนหรือร้อยละ 54.2 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 17 คนหรือร้อยละ 24.2 ประชาชนทั่วไป 21 คนหรือร้อยละ 23.3)
4. เชื่อมั่นในตนเอง กล้าตั้งคำถาม มีประสบการณ์ เป็นนักคิดและช่างสังเกต (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 9 คนหรือร้อยละ 10.1 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 14 คนหรือร้อยละ 40.0 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 9 คนหรือร้อยละ 12.8 ประชาชนทั่วไป 9 คนหรือร้อยละ 10.0)
5. บุคลิกภาพดี อารยาศัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ คล่องตัว กระตือรือร้น (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 11 คนหรือร้อยละ 12.3 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ - คน นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 7 คนหรือร้อยละ 10.0 ประชาชนทั่วไป 10 คนหรือร้อยละ 11.1)
6. ทักษะการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารได้คล่อง (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 29 คนหรือร้อยละ 32.5 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 7 คนหรือร้อยละ 20.0 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 9 คนหรือร้อยละ 12.8 ประชาชนทั่วไป 13 คนหรือร้อยละ 14.4)
7. ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 12 คนหรือร้อยละ 13.4 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 9 คนหรือร้อยละ 25.7 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 11 คนหรือร้อยละ 15.7 ประชาชนทั่วไป - คน)

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่าง นักวารสารศาสตร์อาชีพ 3 คนหรือร้อยละ 3.3 และนิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 5 คนหรือร้อยละ 7.1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคตจะมีเพิ่มมากขึ้นในด้านการรักษาเวลา

2.2 ภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคตจะมีเพิ่มมากขึ้น ทางด้านต่าง ๆดังต่อไปนี้

1. นำเสนอด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ เท้าทันเทคโนโลยี นำเสนอได้ละเอียดขึ้น รวดเร็วขึ้น เฉพาะด้านมากขึ้น (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 46 คนหรือร้อยละ 51.6 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 11 คนหรือร้อยละ 31.4 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 17 คนหรือร้อยละ 24.2 ประชาชนทั่วไป 26 คนหรือร้อยละ 28.8)
2. เป็นปากเป็นเสียงของประชาชน เป็นผู้นำความคิด เป็นหูเป็นตาให้สังคม ตรวจสอบสังคม ชี้ให้ผู้อ่านเห็นถึงสถานการณ์ที่ควรช่วยกันบรรเทาแก้ไข กระตุ้นเตือนให้เห็นถึงอันตราย ช่วยจรรโลงสังคม ให้ดีขึ้น และพัฒนาประเทศ (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 22 คนหรือร้อยละ 24.7 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 9 คนหรือร้อยละ 25.7 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 15 คนหรือร้อยละ 21.4 ประชาชนทั่วไป 13 คนหรือร้อยละ 14.4)
3. เป็นแหล่งสอบถามข้อมูล ให้บริการแก่ผู้ต้องการบริโภคข่าวสารมากขึ้น เป็นแหล่งข้อมูลของประชาชน (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 15 คนหรือร้อยละ 16.8 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 10 คนหรือร้อยละ 28.5 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 10 คนหรือร้อยละ 14.2 ประชาชนทั่วไป 17 คนหรือร้อยละ 18.8)
4. ทำการสำรวจวิจัย มีเสรีภาพในแสวงหาข้อเท็จจริงมากขึ้น (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 27 คนหรือร้อยละ 30.3 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 6 คนหรือร้อยละ 17.1 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 9 คนหรือร้อยละ 12.8 ประชาชนทั่วไป 13 คนหรือร้อยละ 14.4)

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดยังย้ำถึงภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคตจะมีเพิ่มขึ้นในการรักษาจรรยาบรรณมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.3 นักวารสารศาสตร์มักจะมีจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ขาดจรรยาบรรณ ไม่รักวิชาชีพ ไม่รับผิดชอบต่อข่าวที่เสนอ ไม่นำเสนอข้อเท็จจริง ใช้สื่อหาผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง เสนอข่าวเพียงด้านเดียว เสนอความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในข่าว เสนอข้อมูลไม่ตรงความจริง (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 71 คนหรือร้อยละ 81.6 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 13 คนหรือร้อยละ 37.1 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 26 คนหรือร้อยละ 37.1 ประชาชนทั่วไป 33 คนหรือร้อยละ 36.6)
2. ขาดอิสรภาพในการทำงาน ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองทางด้านทรัพย์สินและสวัสดิภาพมีความกดดันจากหลายด้าน เช่น นโยบายการเสนอข่าวของสำนักงาน มีธุรกิจ หรืออิทธิพลนักการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 26 คนหรือร้อยละ 29.2 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 10 คนหรือร้อยละ 28.5 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 29 คนหรือร้อยละ 41.4 ประชาชนทั่วไป 9 คนหรือร้อยละ 10.0)
3. ขาดความลุ่มลึกทางความคิด ขุดค้นข้อมูลอย่างลึกซึ้ง การนำเสนอไม่รอบคอบขาดการวิเคราะห์ข้อมูลและผลกระทบที่มีต่อผู้อื่น ขาดการวางแผนในการทำงาน ขาดการประสานงาน โลกทัศน์คับแคบ (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 12 คนหรือร้อยละ 13.4 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 17 คนหรือร้อยละ 48.5 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 21 คนหรือร้อยละ 30.0 ประชาชนทั่วไป 11 คนหรือร้อยละ 12.2)
4. ขาดทักษะทางการสื่อสารที่ดี ดิฉิยตฤณฎี บางครั้งภาษาเข้าใจยาก ใช้ภาษาแรงหรือเกินจริง (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 7 คนหรือร้อยละ 7.8 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 3 คนหรือร้อยละ 8.5 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 5 คนหรือร้อยละ 7.1 ประชาชนทั่วไป 9 คนหรือร้อยละ 10.0)
5. ทำงานหนัก ทำงานไม่เป็นเวลา ไม่มีเวลาให้ครอบครัว ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัว ต้องทุ่มเทให้กับงาน ทำงานแข่งกับเวลา ค่าตอบแทนน้อย ไม่นั่นคง (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 9 คนหรือร้อยละ 10.1 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 6 คนหรือร้อยละ 17.1 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 11 คนหรือร้อยละ 15.7)

6. หลงตัวเอง เชื้อมั่นตนเองมากเกินไป คิดว่าตัวเองยิ่งใหญ่ ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น วางอำนาจ มีความหยิ่งในตัวเองเกินไป หลงค่านิยมฟุ้งเฟ้อตามสังคม (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 22 คนหรือร้อยละ 24.7 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 4 คนหรือร้อยละ 11.4 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 2 คนหรือร้อยละ 2.8 ประชาชนทั่วไป 10 คนหรือร้อยละ 11.1)

7. ไม่หนักแน่นมั่นคง อ่อนไหว ไม่อดทน ไม่เห็นความสำคัญว่ากำลังทำหน้าที่ที่สำคัญ ไม่มั่นใจ ซี้เมา (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 45 คนหรือร้อยละ 50.5 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 3 คนหรือร้อยละ 8.5 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 10 คนหรือร้อยละ 14.2 ประชาชนทั่วไป 10 คนหรือร้อยละ 11.1)

8. ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ขาดความรู้ความชำนาญในเรื่องนั้นๆ ไม่ทำการบ้าน ไม่ค้นคว้าข้อมูลก่อนทำข่าว ความรู้ทั่วไปไม่ดี ขาดประสบการณ์ สับสนในแหล่งข่าว (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 9 คนหรือร้อยละ 10.1 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 2 คนหรือร้อยละ 5.7 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 16 คนหรือร้อยละ 22.8 ประชาชนทั่วไป 5 คนหรือร้อยละ 5.5)

9. ไม่รักษาวเวลา ไม่ให้ความสำคัญกับเวลา (นักวารสารศาสตร์อาชีพ 5 คนหรือร้อยละ 5.6 นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 4 คนหรือร้อยละ 11.4 นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 3 คนหรือร้อยละ 4.2 ประชาชนทั่วไป 1 คนหรือร้อยละ 1.1)

2.4 ในอนาคตสังคมมีแนวโน้มที่จะต้องการนักวารสารศาสตร์

ตารางที่ 66 แสดงความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิต นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับแนวโน้มของสังคมในอนาคต จะมีความต้องการนักวารสารศาสตร์

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็น	ระดับของความคิดเห็น				X
	เพิ่มขึ้นอีกมาก	เพิ่มขึ้นอีกนิดหน่อย	เท่าเดิม	น้อยกว่าเดิม	
นักวารสารศาสตร์อาชีพ (N=89)	85.3 (76)	11.2 (10)	3.3 (3)	-	3.82
นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ (N=35)	74.2 (26)	25.7 (9)	-	-	3.74
นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ (N=70)	80.0 (46)	31.4 (29)	1.4 (1)	1.4 (1)	3.91
ประชาชนทั่วไป (N=90)	62.2 (56)	30.0 (27)	3.3 (3)	4.4 (4)	3.50
$\chi^2 = 16.88^{**}$, df = 9					

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มของสังคมในอนาคต จะมีความต้องการนักวารสารศาสตร์เพิ่มขึ้นอีกมาก รองลงมาได้แก่กลุ่มนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป ตามลำดับ

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสถิติ Chi-Square พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.01$) สรุปได้ว่าระดับความคิดเห็นของนักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิต นักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะและภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ภูมิหลังและสภาพงานของนักวารสารศาสตร์อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 284 คน เป็นนักวารสารศาสตร์อาชีพ 89 คน นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 35 คน นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ 70 คน ประชาชนทั่วไป 90 คน ซึ่งเป็นเพศชาย 141 คน และเพศหญิง 143 คน นักวารสารศาสตร์อาชีพและนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26-30 ปี นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-25 ปี และประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี

สำหรับภูมิหลังและสภาพงานของนักวารสารศาสตร์อาชีพ 89 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งระดับการศึกษาส่วนมากจบปริญญาตรี รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลาย และสำเร็จการศึกษาในสาขาอื่นถึงร้อยละ 64.04 สาขานิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนร้อยละ 35.96 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับความรู้และประสบการณ์ในงานวารสารศาสตร์ จากการค้นคว้าและสอบถามจากผู้รู้ จากการปฏิบัติงานจริง จากสถานศึกษาโดยตรง จากการฝึกอบรม และจากกิจกรรมสมัยเรียนตามลำดับ ร้อยละ 49.44 เป็นนักข่าว/ผู้สื่อข่าว ร้อยละ 25.84 เป็นหัวหน้าข่าว ร้อยละ 23.59 เป็นบรรณาธิการร้อยละ 1.12 เป็นรีไรเตอร์ ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในสื่อสารมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ นิตยสาร สำนักข่าวและวิทยุกระจายเสียง/วิทยุโทรทัศน์ ตามลำดับ

นักวารสารศาสตร์อาชีพส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงานด้านวารสารศาสตร์ 1-3 ปี และไม่เคยมีประสบการณ์ทำงานอื่น ๆ มาก่อน และระดับรายได้ต่อเดือนระหว่าง 7,100 – 9,000 บาท

ประสบการณ์การทำงานด้านวารสารศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่คือ เขียนข่าว หาข่าว และรายงานข่าว รองลงมาคือ ตรวจแก้ข่าวและเขียนบทความ สำหรับการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ แฟ้มข่าว วารสาร/นิตยสาร หนังสือ ข่าวแจกจากเอกชนและรูปภาพ/ภาพถ่าย เป็นประจำ การใช้เวลาเกี่ยวกับขั้นตอนการเขียนส่วนใหญ่เป็นการค้นคว้ามากที่สุด รองลงมาเป็นการรวบรวม การเตรียมเรื่องและการเลือกเรื่องตามลำดับ ส่วนการยอมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์จาก

ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้อ่านผู้ชม/ผู้ฟังเป็นประจำ จากเพื่อนวงการเดียวกันสังกัดอื่นและแหล่งข่าวบ้างเป็นบางโอกาส

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาคุณค่าของข่าวที่นักวารสารศาสตร์อาชีพให้ความสำคัญมากที่สุดคือ แหล่งข่าว ผลการวิจัยเกี่ยวกับผู้อ่าน ส่วนผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน สำนักข่าว/หนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียง คู่แข่งในระดับเดียวกัน หัวข้อข่าวโทรพิมพ์และการฝึกอบรมทางวารสารศาสตร์มีความสำคัญตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างนี้ร้อยละ 70.78 มีความพึงพอใจ ร้อยละ 21.34 มีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 4.49 มีความพึงพอใจเล็กน้อย และร้อยละ 3.37 มีความรู้สึกไม่พึงพอใจต่องานในปัจจุบัน

1.2 คุณลักษณะของนักวารสารศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ประเภทคือ นักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ที่ตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ คุณลักษณะต่อไปนี้คือ

- ควรสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ
- สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี
- ควรมีความรู้และใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี
- สามารถทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี
- ชอบเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว
- สามารถให้เวลากับงานได้ตลอดเวลา
- มีความรู้และทักษะทางการสื่อสารเป็นอย่างดี
- ชอบเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ
- ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ควรมีความรู้ความสามารถในการเขียนทางวารสารศาสตร์เป็นอย่างดี
- ควรใฝ่หาความรู้ และพัฒนาความสามารถในอาชีพของตนตลอดเวลา
- เป็นผู้มีความรู้ในหลาย ๆ สาขา (Inter-disciplinary) ทันสมัย – ทันเหตุการณ์
- มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง
- เป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบว่า เห็นด้วย ได้แก่คุณลักษณะต่อไปนี้ คือ

- ควรมีความเข้าใจในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี

- มีความทะเยอทะยานสูง
- ช่างสงสัยและชี้แจงอยู่เป็นนิจ
- ชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น

ส่วนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบว่า ไม่เห็นด้วย ได้แก่คุณลักษณะต่อไปนี้ คือ

- ชอบทำงานลำพังเพียงผู้เดียว

1.3 ภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ประเภท คือ นักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป ที่ตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับภาระหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ค้นคว้าข้อมูลอย่างเพียงพอ
- เลือกประเด็นที่จะนำเสนอ
- การรวบรวมและการจัดลำดับข้อมูล
- เลือกใช้รูปแบบการเสนอที่เหมาะสมกับข้อมูลและเรื่องที่จะนำเสนอ
- ในการนำเสนอข้อเท็จจริง
- ขุดค้นข้อมูลอย่างลึกซึ้ง
- เป็นแหล่งข้อมูลของชุมชน
- เป็นผู้กระตุ้นเตือนให้คนในสังคมได้ทราบถึงอันตราย
- ปฏิบัติกิจกรรมสาธารณประโยชน์

ส่วนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบว่า เห็นด้วย ได้แก่ภาระหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ทำงานวันละ 10 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย
- ควรมีผลงานอย่างน้อยวันละ 5 ชิ้น
- การทำสำรวจและวิจัย

2. แนวโน้มงานด้านวารสารศาสตร์ในสังคม

จากการสำรวจและสอบถามถึงแนวโน้มในด้านคุณลักษณะและภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ ตลอดจนแนวโน้มในอนาคตในความต้องการนักวารสารศาสตร์ในสังคมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม อันได้แก่ นักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์และประชาชนทั่วไป จำนวน 284 คน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคตจะมีเพิ่มมากขึ้นในด้าน

- ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ต่อสังคม อดทนเข้มแข็ง มีเหตุผล
- มีจรรยาบรรณ ยึดมั่นคุณธรรม มีมารยาท นำเสนอข้อมูลอย่างเที่ยงธรรม
- มีความรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรอบรู้ไม่หยุดนิ่ง ใฝ่หาความรู้
- เชื้อมั่นในตนเอง กล้าตั้งคำถาม มีประสบการณ์
- เป็นนักคิดและช่างสังเกต
- บุคลิกภาพดี อธิษาศัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ คล่องตัว กระตือรือร้น
- มีทักษะการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารได้คล่อง
- มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ
- รักษาเวลา

2.2 ภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคตจะเพิ่มมากขึ้น

- ในการนำเสนอด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ นำเสนอได้ละเอียดขึ้นรวดเร็วขึ้น เฉพาะด้านมากขึ้น
- เป็นปากเป็นเสียงของประชาชน เป็นผู้นำความคิด เป็นหูเป็นตาให้สังคม ตรวจสอบสังคม ให้ผู้อ่านเห็นถึงสถานการณ์ที่ช่วยกันรณรงค์แก้ไขกระตุ้นเตือนให้เห็นถึงอันตราย ช่วยจรรโลงสังคมให้ดีขึ้นและพัฒนาประเทศ
- เป็นแหล่งสอบถามข้อมูล ให้บริการแก่ผู้ต้องการบริโภคข่าวสารมากขึ้น เป็นแหล่งข้อมูลของประชาชน
- ทำการสำรวจวิจัย มีเสรีภาพในการแสวงหาข้อเท็จจริงมากขึ้น
- รักษาจรรยาบรรณเพิ่มขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2.3 สำหรับจุดอ่อนของนักวารสารศาสตร์นั้น นักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป แสดงความคิดเห็นว่าน่าดังต่อไปนี้

- ขาดจรรยาบรรณ ไม่รักวิชาชีพ ไม่รับผิดชอบต่อข่าวที่เสนอ ไม่นำเสนอข้อเท็จจริง ใช้สื่อหาผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง เสนอข่าวเพียงด้านเดียว เสนอความคิดเห็นส่วนตัวลงไปข่าว เสนอข้อมูลไม่ตรงความจริง
- ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองทางด้านทรัพย์สินและสวัสดิภาพ มีความกดดันจากหลายด้าน เช่น นโยบายการเสนอข่าวของสำนักงาน มีธุรกิจหรืออิทธิพล นักการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง

- ขาดความลุ่มลึกทางความคิด ขุดค้นข้อมูลอย่างลึกซึ้ง การนำเสนอไม่รอบขอบขาดการวิเคราะห์ข้อมูลและผลกระทบที่มีต่อผู้อื่น ขาดการวางแผนในการทำงาน ขาดการประสานงาน โลกทัศน์คับแคบ
- ขาดทักษะทางการสื่อสารที่ดี คิดยึดทฤษฎี บางครั้งภาษาเข้าใจยาก ใช้ภาษาแรงหรือเกินจริง
- ทำงานหนัก ทำงานไม่เป็นเวลา ไม่มีเวลาให้ครอบครัว ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัว ต้องทุ่มเทให้กับงาน ทำงานแข่งกับเวลา ค่าตอบแทนน้อยไม่มั่นคง
- หลงตัวเอง เชื้อมั่นตนเองมากเกินไป คิดว่าตัวเองยิ่งใหญ่ ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น วางอำนาจมีความหยิ่งในตัวเองเกินไป หลงค่านิยมฟุ้งเฟ้อตามสังคม
- ไม่หนักแน่นมั่นคง อ่อนไหว ไม่อดทน ไม่เห็นความสำคัญที่กำลังทำหน้าที่ที่สำคัญ ไม่มั่นใจ จี๊เม้า
- ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ขาดความรู้ความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ ไม่ทำการบ้าน ไม่ค้นคว้าข้อมูลก่อนทำข่าว ความรู้ทั่วไปไม่ดี ขาดประสบการณ์ สับสนในแหล่งข่าว
- ไม่รักษาเวลาไม่ให้ความสำคัญกับเวลา

2.4 ส่วนแนวโน้มของสังคมในอนาคตจะมีความต้องการนักวารสารศาสตร์นั้น นักวารสารศาสตร์อาชีพ นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์ และประชาชนทั่วไป แสดงความคิดเห็นสอดคล้องต้องกันว่า สังคมมีแนวโน้มที่จะต้องการนักวารสารศาสตร์เพิ่มขึ้นอีกมาก

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักวารสารศาสตร์อาชีพจำนวน 89 คน นั้น เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่ทางนิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน จึงได้รับความรู้และประสบการณ์การทำงานจากการค้นคว้าหรือสอบถามจากผู้รู้และจากการปฏิบัติงานจริง มีระยะเวลาในการทำงานด้านวารสารศาสตร์ระหว่าง 1-3 ปี และส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26-30 ปี ลักษณะงานที่ทำจะเป็นการเขียนข่าว ห่าข่าว รายงานข่าว โดยทำการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ วารสารหรือนิตยสาร แฟ้มข่าว หนังสือและรูปภาพหรือภาพถ่ายเป็นประจำ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับงานวิจัยของตันสทอล เรื่องงานของนักวารสารศาสตร์ (Tunstall : 1974) ที่พบว่านักวารสารศาสตร์ในบริติชโคลัมเบียส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 25-35 ปี ลักษณะการทำงานมีทั้งทำข่าว เขียนสารคดี เขียนคอลัมน์ โดยมีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง หรือทางโทรศัพท์ อาศัยข้อมูลจากประชุม คุยกับเพื่อนนักวารสารศาสตร์ ใช้เอกสาร ใช้จดหมายมากที่สุด และเอกสารสำคัญในอันดับรองลงมา และถ้ายังต้องการข้อมูลที่ทันสมัยจะอาศัยข้อมูลจากแฟ้มข่าวที่ตัดจากหนังสือพิมพ์ ซึ่งนักวารสารศาสตร์อย่างน้อย 2 ใน 3 คนจะใช้วิธีนี้

นักวารสารศาสตร์อาชีพกลุ่มตัวอย่างนี้ ส่วนใหญ่เป็นนักข่าวหรือผู้สื่อข่าว จึงเป็นไปได้มากที่ปรากฏผลว่า การยอมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์จากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้อ่าน ผู้ชม/ผู้ฟังเป็นประจำ ซึ่งในประเด็นนี้คล้ายกันกับปริญญานิพนธ์ของสุวิมล รุ่งเจริญ เรื่องบทบาทของนักหนังสือพิมพ์ในเมืองไทยระหว่างปี 2490-2501 ที่ระบุถึงการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ของนักหนังสือพิมพ์ควรจะต้องใจกว้างยอมรับความจริงและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้ความคิดและแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นไปได้หลายแง่มุม โดยสามารถเลือกทางแก้ไขปัญหานั้นที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพที่สุดได้

สำหรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาคุณค่าของข่าวที่นักวารสารศาสตร์อาชีพให้ความสำคัญมากที่สุดคือ แหล่งข่าว และคงให้ความสำคัญกับผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน สำนักข่าวหรือหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียง คู่แข่งในระดับเดียวกัน ผลการวิจัยเกี่ยวกับผู้อ่าน หัวข้อข่าวโทรพิมพ์ และการฝึกอบรมทางวารสารศาสตร์ด้วย ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า นักวารสารศาสตร์อาชีพซึ่งต้องค้นคว้าข้อมูลต้องติดต่อแหล่งข่าว มีข่าวที่เกิดขึ้นและต้องเขียนรายงานออกไปเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน แต่สามารถรายงานข่าวหรือตีพิมพ์ออกไปเพียงจำนวนหนึ่ง จึงเป็นบทบาทหน้าที่gatekeeper ตามแบบจำลองและงานศึกษาของ ดี เอ็ม ไวท์

และการจะเป็นนักข่าวมืออาชีพ หัวหน้าข่าว หรือบรรณาธิการหรือนักวารสารศาสตร์อาชีพที่ดีจึงต้องพิจารณาคุณค่าของข่าวด้วยวินิจฉัยของเหตุผลแห่งคุณธรรมหรือจริยธรรม ตามหลักการของ ศาสตราจารย์ดอกเตอร์ รัลฟ พอตเตอร์ ที่จะใช้เหตุผลได้อย่างซื่อสัตย์ต่อการจเว้นหรือรายงานข้อเท็จจริงต่าง ๆ

ในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ระบุถึงการเป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม ใฝ่หาความรู้และพัฒนาความสามารถในวิชาชีพ มีความรู้และทักษะทางการสื่อสารเป็นอย่างดี มีความขยันอดทน ฉลาดมีไหวพริบ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด สามารถทำงานเป็นทีม มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความรู้ในหลายๆ สาขา ทันสมัย ทันเหตุการณ์ คล้ายกับการค้นพบในงานวิจัยของวูล์ฟไมเยอร์ เรื่องการฝึกอบรมในด้านคุณธรรมของนักวารสารศาสตร์อาชีพใน 3 พื้นที่ของเมืองหลวงว่า ควรจะมีหรือพัฒนาให้เกิดความมุ่งมั่น ช่างสงสัย อดทนฉลาดทันคน กระตือรือร้น กล้าคิดกล้าตัดสินใจ ทะเยอทะยาน เป็นมิตร น่าเชื่อถือ มีสามัญสำนึกที่ดีและมีวิสัยทัศน์ (Wulfemeyer, 1981) ซึ่งในสภาพความจริงเป็นเรื่องยากที่จะมีคุณลักษณะเหล่านี้ในคนเพียงคนเดียว

ส่วนภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ระบุว่า กล้านำเสนอข้อเท็จจริงกล้านำเสนอในสิ่งที่ถูกต้อง รักษาจรรยาบรรณ อุดมการณ์ ซื่อสัตย์ไม่รับอำมิสสินจ้างปกปิดแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผย เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร เป็นแหล่งข้อมูลของชุมชน กระตุ้นเตือนให้สังคมได้ทราบถึงอันตราย รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ให้ทัศนคติ ค่านิยมแง่คิดที่ถูกต้องแก่สังคม นำเสนอข้อเท็จจริงในรูปแบบที่เหมาะสม เลือกประเด็นที่จะนำเสนอด้วยการวิเคราะห์ข่าว แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจมส์ แมคอินไทร์เกี่ยวกับนักวารสารศาสตร์อาชีพแบบ Correspondent จะสามารถค้นคว้า เลือกรื่อง และวิธีนำเสนอ ซึ่งนักข่าวทั่วไปจะต้องไม่ได้ และแม้ว่าจะทำให้พวกเขาต้องเผชิญกับการถูกฟ้องหรือถูกคุกคามทางร่างกายก็ตาม พวกเขาก็ต้องติดตามข่าวจนถึงที่สุดนั้นให้ได้ บุคคลนั้นข้อมูลอย่างละเอียดลึกซึ้งเพียงพอ อ่าน-ค้นคว้าข้อมูลตลอดเวลา ทำงานแข่งกับเวลาและสร้างสรรค์งานตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีภาระหน้าที่ในการทำสำรวจหรือวิจัย ซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ที่ทรงคุณค่าเท่าที่อิสรชนจะสามารถรับใช้สังคมได้ (Mc Enteer, 1989)

นอกจากนี้นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ ยังระบุว่าพึงมีภาระหน้าที่ในการฝึกอบรมคนรุ่นใหม่เป็นนักวารสารศาสตร์ที่มีคุณภาพ ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา คนทำข่าวรุ่นบุกเบิกก่อตั้ง American Press Institute จัดโครงการฝึกงานด้านหนังสือพิมพ์ จัดสัมมนานักหนังสือพิมพ์ และเวิร์คชอปทุกปี ส่วน American Newspaper Publishers Association, National Newspaper Association และ Washington Journalism

Center ก็จัดโครงการในหัวข้อที่น่าสนใจสำหรับผู้สื่อข่าวระดับชาติ นักเขียนบทบรรณาธิการ นักข่าวแบบเจาะลึก โดยให้การร่วมมือกับรัฐต่าง ๆ รวมไปถึงการฝึกอบรมให้กับโรงเรียนนักวารสารศาสตร์ สมาคมวิชาชีพ องค์กรนักข่าว และสมาคมนักกระจายเสียงร่วมช่วยให้มีกิจกรรมเพื่อส่วนรวมมากขึ้นด้วย (ราชนนทร์ วัฒนา-ปรีชากุล, 2531)

ข้อจำกัดของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะได้จัดแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) นักวารสารศาสตร์อาชีพ 2) นักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ 3) นิสิตนักศึกษาวิชาเอกวารสารศาสตร์และ 4) ประชาชนทั่วไป ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการแบ่งโควตากลุ่มละ 150 คน แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย แต่ปรากฏว่า ประชากรของกลุ่มนักวิชาการทางด้านวารสารศาสตร์ยังมีจำนวนน้อยและเป็นบุคคลคนเดียวกันเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น เป็นผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเป็นผู้สอนหรือผู้ทรงคุณวุฒิให้กับสถาบันการศึกษา เอกชนหรือ สมาคมวิชาชีพด้วย จึงทำให้สามารถรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างนี้ได้เพียงร้อยละ 12.32 และเนื่องจากข้อจำกัดในการทำความเข้าใจกับการใช้ภาษา คำว่า “นักวารสารศาสตร์” ของกลุ่มประชาชนทั่วไป พบว่าเป็นคำที่พวกเขาไม่คุ้นเคย ประกอบกับการศึกษาวิจัยนี้เป็นเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งประกอบด้วยคำถามเปิดให้แสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความหลากหลายในการใช้ภาษา ซึ่งต้องนำมาจัดรวมในเนื้อหาที่ใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้วยเหตุที่การศึกษาวิจัยครั้งนี้จำกัดอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นขอบเขตที่จำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับทั้งประเทศ จึงน่าสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้ในภาคต่าง ๆ ของประเทศ
2. ควรจะมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสื่อต่าง ๆ ของนักวารสารศาสตร์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุในเรื่อง เนื้อหา รูปแบบ วิธีการนำเสนอ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าสนใจในแต่ละสื่อที่มีผลกระทบต่อผู้รับสารในหลาย ๆ พื้นที่
4. สมาคมของนักวารสารศาสตร์ หรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชน ควรส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมในเรื่องจริยธรรมของวิชาชีพนี้ตลอดเวลา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะประกอบอาชีพนี้จริง เพราะเป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบเมื่อพวกเขาปฏิบัติหน้าที่แล้ว

5. ในอนาคตอันใกล้ภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์จะมีการแข่งขันกันมากขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ดังนั้น นักวารสารศาสตร์ และผู้ที่มีความประสงค์จะประกอบอาชีพต้องศึกษาและฝึกหัดให้มีความรู้และทักษะการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี

6. สถาบันการศึกษาต่างๆ ที่มีส่วนในการเสริมสร้างความรู้ น่าจะมีการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ความชำนาญได้เฉพาะด้านมากขึ้น หรือส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาข้อมูลด้วย

บรรณานุกรม

เกษม ศิริสัมพันธ์. ทฤษฎีสื่อสารมวลชน สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพมหานคร, 2513

เฉลิม วุฒิโฆสิต. “บทสัมภาษณ์เรื่องหนังสือพิมพ์ในเมืองไทย” วารสารสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สนิทพันธ์การพิมพ์, 2523

นิสกร สุทธิวงศ์. “มูลเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาวิชาชีพสื่อสารมวลชนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย” คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532

ครุณี หิรัญรักษ์. การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529

บุญเลิศ สุกคิลก. “วารสารศาสตร์ 25 ปี ย้อนหลังและความหวังข้างหน้า” วารสารศาสตร์ 25 ปี :
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522

ประกาศ วัชรภรณ์. ทำเนียบคนทำหนังสือพิมพ์ สำนักพิมพ์ดอกหญ้า พิมพ์ครั้งแรก พฤษภาคม, 2527

ประยุทธ์ สิทธิพิพัฒน์. ฐานันดรสี่ ชีวิตนักหนังสือพิมพ์ กรุงเทพมหานคร : สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 2527

พิศิษฐ ขวลาธวัช. การสื่อข่าว คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2525 (เอกสารประกอบการบรรยาย : อัดสำเนา)

ราชนทร์ วัฒนาปรีชากุล. ชีวิตการต่อสู้ของนักหนังสือพิมพ์ที่น่าสนใจ กรุงเทพมหานคร : พัทธอักษร,

2531

เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์. “หนังสือพิมพ์กับนักหนังสือพิมพ์” วารสารสื่อสารมวลชน พฤศจิกายน 2525-
มีนาคม 2530

วิญจักร์ ฉบับวันที่ 2 กรกฎาคม 2536, น.16

วีรณัฐ พลนิกร – ไม้ไทยและคณะฝ่ายข่าว - วิชาการ สำนักเวลาธิการ คณะกรรมการแห่งชาติ
ว่าด้วยการศึกษาสหประชาชาติ, แปล. หลายสำเนียงจากโลกเดียวกัน : การสื่อสารกับ
สังคมสำหรับปัจจุบันและอนาคต จากต้นฉบับภาษาอังกฤษ Mamy Voices One World
ของ ฌอง แมคไบร์ด, โรงพิมพ์พิมพ์เนต, 2528

สวนิต ยมภักย์ และระวีวรรณ ประกอบผล, แปล. แบบจำลองการสื่อสาร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2528

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการ
สื่อสาร หน่วยที่ 1-8 พิมพ์ครั้งที่ 11 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538
———. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 9-15 พิมพ์ครั้งที่ 11 โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538

สุวิมล รุ่งเจริญ “บทบาทของนักหนังสือพิมพ์ในเมืองไทย ระหว่างปี 2490-2501” คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534

สื่อสารมวลชนปริทัศน์ ฉบับที่ 5 ปีที่ 2, 2531, น.77

สนั่น ปัทมะทิน, บรรณาธิการ. ศัพทานุกรมสื่อสารมวลชน แผนกอิสระวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร. 2520

อำนวย เลิศชัยนที, รศ. สถิตินอนพาราเมตริก เอกสารการสอน โรงพิมพ์ศิลปะสนองการพิมพ์
กรุงเทพมหานคร. 2539

Akanbi, Idowa "Characteristic and Professional Attitudes of Nigerian Journalists" Syracuse University,
1978. 246 pp. Abstract.

Christians, Clifford G., Kim B. Rotzoll and Mark Fachler Media Ethics : Cases and Moral Reasoning.
Second Edition, Longman Publishing, New York & London, 1987

Galtung, J and M.H. Ruge "The Structure of Foreign News" Journal of Peace Research Vol.2 Fall, 1981

Howard, Minerva "Journalism Skills for the Non-Journalist" Communication : Journalism Education
Today Vol.15 Fall, 1981

Matney, Jack Paul "A Comparative Study of the Education Needs of Television Reporters as
Perceived by Television News Directors and Broadcast Journalism Educators" Dissertation
Abstracts International, Vol. 51 No. 3, September 1990. P. 6-A

Mills, Rilla Dean "Newspaper Journalists' Perceptions of Ethical Decisions" Dissertation Abstracts
International Vol.51 No.2, July 1982

Mc Enteer, James Ben "Fighting Words : Independent Journalists in Texas" Dissertation Abstracts
International Vol.51 No.2, August 1990

Richard, Morrill L. "Values as Standards of Action" His Teaching Values in College, San Francisco :
Jossey-Bass Publishers, 1980

Tulloch, Sara. Edited The Reader's Digest Oxford Wordfinder First Published, Clarendon Press, Oxford,
1993

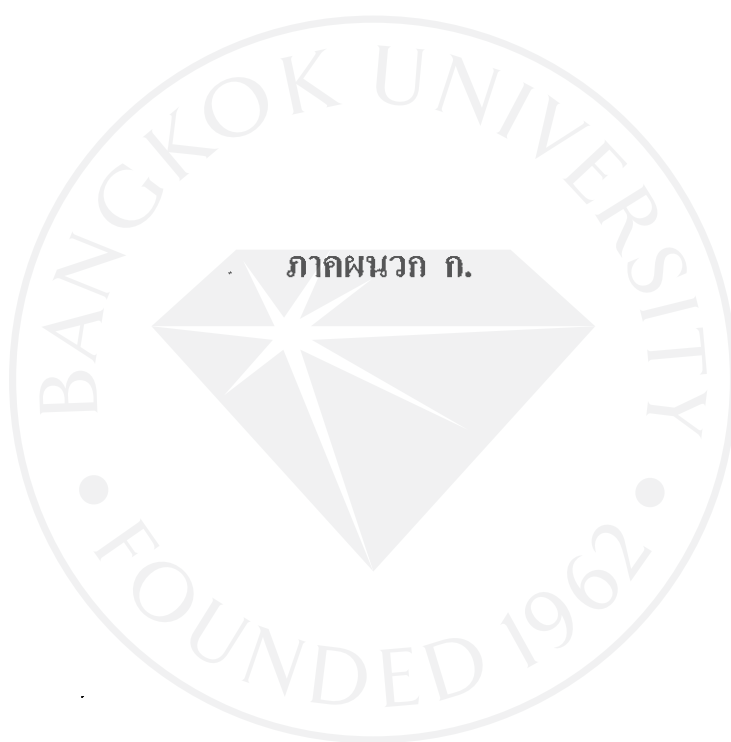
Tunstall, Jeremy Journalist at Work London, Constable, 1974. Dissertation.

Westly, Bruce H. and Malcolm S. Jr. Maclean "A Conceptual Model for Communications Research"

Journalism Quarterly Vol.34 Winter, 1967

Wulfemeyer, Kenneth Tim "Perceived Value of College Training by Professional Journalists in Three Metropolitan Areas" University of California, Los Angeles, 1981 Abstract Dissertation

กันยายน 2534

เรื่อง ขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

เรียน

เนื่องด้วยดิฉันได้ทำการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะและภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยได้ทุนอุดหนุนจากทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ให้ทำการศึกษาในองค์กรสื่อสารมวลชนต่างๆเพื่อรายงานผลข้อมูลรวม มิใช่เป็นรายบุคคล ซึ่งผลการวิจัยนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพวารสารศาสตร์ และทางการศึกษาในสาขาวารสารศาสตร์ของคณะนิเทศศาสตร์ ตลอดจนผู้สนใจทั้งหลาย

จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ได้โปรดกรอกแบบสอบถามตามที่แนบมานี้ พร้อมส่งคืนให้กับผู้ถือแบบสอบถามนี้ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

อรณี นามะ

(นางสาวธารทิพย์ เสรินวัฒน์)

ภาระหน้าที่และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 1 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเห็นของท่าน หรือเติมค่าลงในช่องว่างที่กำหนดให้ ตามความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัยเท่านั้น

1. เพศ ☐ หญิง ☐ ชาย 1-4 ____
2. อายุ ☐ 16-20 ☐ 21-25 ☐ 26-30
☐ 31-40 ☐ 41 ปีขึ้นไป 5 ____
3. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหรือศึกษาวิชาเอกทางด้านวารสารศาสตร์หรือไม่
☐ ด้านวารสารศาสตร์ ☐ ด้านอื่น ๆ (กรุณาข้ามไปตอบส่วนที่ 2) 6 ____
4. การศึกษา
☐ อนุปริญญา หรือเทียบเท่า คณะ/สาขา.....
☐ ปริญญาตรี คณะ/สาขา.....
☐ ปริญญาโท คณะ/สาขา.....
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ..... 7 ____
5. ท่านได้รับความรู้และประสบการณ์ในงานวารสารศาสตร์จาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ สถานศึกษาโดยตรง ☐ การฝึกอบรม
☐ ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และสอบถามจากผู้มีความรู้
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ..... 8 ____
6. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน..... 9 ____
7. ประเภทของสื่อสารมวลชนที่ท่านสังกัด
☐ หนังสือพิมพ์ ☐ นิตยสาร ☐ วิทยุโทรทัศน์ ☐ สำนักข่าว 10 ____
8. ระยะเวลาในการทำงาน
☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1-3 ปี ☐ 4-6 ปี ☐ 7-9 ปี
☐ มากกว่า 9 ปีขึ้นไป 11 ____

9. ระดับรายได้ต่อเดือนจากการทำงานทางด้านวารสารศาสตร์

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ ระหว่าง 5,001 - 7,000 บาท
☐ ระหว่าง 7,001 - 9,000 บาท	☐ ระหว่าง 9,001 - 11,000 บาท
☐ ระหว่าง 11,001 - 13,000 บาท	☐ ระหว่าง 13,001 - 15,000 บาท
☐ ระหว่าง 15,001 - 17,000 บาท	☐ ระหว่าง 17,001 - 19,000 บาท
☐ ไม่ระบุ	

12__

10. ท่านเคยทำงานอื่นมาก่อนทำงานด้านวารสารศาสตร์นี้หรือไม่

- ☐ เคย โปรดระบุ 1.....
- 2.....
- 3.....

☐ ไม่เคย

13__

11. ท่านมีประสบการณ์ทำงานด้านวารสารศาสตร์ด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หาช่าว (Legman)	☐ เขียนช่าว (Rewrite)
☐ รายงานช่าวหรืออ่านช่าว (Report)	☐ ตรวจแก้ช่าว (Edit)
☐ แปลช่าว (Translate)	☐ เขียนบทวิจารณ์ (Comment)
☐ เขียนบทความ (Article)	☐ เขียนบทหน้า (Editorial)
☐ เขียนสารคดี (Feature)	☐ วาดการ์ตูน (Cartoon)
☐ ถ่ายภาพ (Photograph)	☐ อื่นๆ โปรดระบุ..... 14__

12. ท่านค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารเหล่านี้อย่างไร

	ใช้เป็นประจำ	ใช้บางครั้ง	ไม่ค่อยใช้	ไม่ใช้เลย
	(4)	(3)	(2)	(1)
12.1 หนังสือ	_____	_____	_____	_____ 15__
12.2 วารสาร นิตยสาร	_____	_____	_____	_____ 16__
12.3 หนังสือพิมพ์	_____	_____	_____	_____ 17__
12.4 แฟ้มช่าว	_____	_____	_____	_____ 18__
12.5 สิ่งพิมพ์รัฐบาล	_____	_____	_____	_____ 19__
12.6 ช่าวแจกจากองค์กรเอกชน	_____	_____	_____	_____ 20__

	ใช้เป็นประจำ	ใช้บางครั้ง	ไม่ค่อยใช้	ไม่ใช้เลย	
	(4)	(3)	(2)	(1)	
12.7 ข่าวดูTelex	_____	_____	_____	_____	21__
12.8 รายงานการประชุม	_____	_____	_____	_____	22__
12.9 วิทยานิพนธ์	_____	_____	_____	_____	23__
12.10 พจนานุกรม	_____	_____	_____	_____	24__
12.11 สารานุกรม	_____	_____	_____	_____	25__
12.12 หนังสือรายปี	_____	_____	_____	_____	26__
12.13 นามานุกรม	_____	_____	_____	_____	27__
12.14 หนังสือคู่มือ	_____	_____	_____	_____	28__
12.15 หนังสือสถิติ	_____	_____	_____	_____	29__
12.16 หนังสือชีวประวัติ	_____	_____	_____	_____	30__
12.17 แผนที่	_____	_____	_____	_____	31__
12.18 วัสดุย่อส่วน	_____	_____	_____	_____	32__
12.19 ภาพยนตร์ วีดิโอ	_____	_____	_____	_____	33__
12.20 สไลด์	_____	_____	_____	_____	34__
12.21 รูปภาพ ภาพถ่าย	_____	_____	_____	_____	35__
12.22 อื่นๆ (โปรดระบุ)	_____	_____	_____	_____	36__
13. ท่านใช้เวลาเกี่ยวกับขั้นตอนการเขียนอย่างไร					
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	
	(4)	(3)	(2)	(1)	
13.1 การค้นคว้าข้อมูล	_____	_____	_____	_____	37__
13.2 การรวบรวม	_____	_____	_____	_____	38__
13.3 การเลือกเรื่อง	_____	_____	_____	_____	39__
13.4 การเตรียม	_____	_____	_____	_____	40__

14. ท่านยอมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลเหล่านี้บ่อยแค่ไหน

	เป็นประจำ	บางโอกาส	ไม่ค่อยมี	ไม่มีเลย	
	(4)	(3)	(2)	(1)	
14.1 ผู้บังคับบัญชา/ผู้อาวุโส	_____	_____	_____	_____	41__
14.2 เพื่อนร่วมงาน	_____	_____	_____	_____	42__
14.3 เพื่อนวงการเดียวกันคนละสังกัด	_____	_____	_____	_____	43__
14.4 แหล่งข่าว	_____	_____	_____	_____	44__
14.5 ผู้อ่าน/ผู้ชมหรือผู้ฟัง	_____	_____	_____	_____	45__

15. ท่านคิดว่าสิ่งใดมีอิทธิพลต่อท่านในการพิจารณาคุณค่าของข่าวที่น่าเสนอ

	สำคัญมาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่สำคัญ	
	(4)	(3)	(2)	(1)	
15.1 เพื่อนร่วมงาน	_____	_____	_____	_____	46__
15.2 ผู้บังคับบัญชา	_____	_____	_____	_____	47__
15.3 เพื่อนหรือคนรู้จัก	_____	_____	_____	_____	48__
15.4 การฝึกอบรมทางวารสารศาสตร์	_____	_____	_____	_____	49__
15.5 ผลการวิจัยเกี่ยวกับผู้อ่าน	_____	_____	_____	_____	50__
15.6 แหล่งข่าว	_____	_____	_____	_____	51__
15.7 สำนักข่าว/หนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียง	_____	_____	_____	_____	52__
15.8 คู่แข่งในระดับเดียวกัน	_____	_____	_____	_____	53__
15.9 หัวข้อข่าวโทรทัศน์	_____	_____	_____	_____	54__

16. ท่านคิดว่าท่านมีความพึงพอใจกับงานในปัจจุบันแค่ไหน

☐ พึงพอใจมาก
 ☐ พึงพอใจ
 ☐ พึงพอใจเล็กน้อย
 ☐ ไม่พึงพอใจ
 55__

ส่วนที่ 2 โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะและภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์

1. ท่านคิดว่านักวารสารศาสตร์ควรจะมีคุณลักษณะด้านใดบ้าง

	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	(4)	(3)	(2)	(1)
1.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเป็นอย่างดี				56__
1.2 ควรศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์/วารสารศาสตร์.....				57__
1.3 สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี				58__
1.4 ควรมีความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี				59__
1.5 สามารถถ่ายภาพได้เป็นอย่างดี				60__
1.6 สามารถในการพิมพ์ดีดเป็นอย่างดี				61__
1.7 มีความเข้าใจในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์				62__
เป็นอย่างดี				63__
1.8 เป็นผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาดี				64__
1.9 ชอบพบปะพูดคุยกับคนแปลกหน้า				65__
1.10 สามารถทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี				66__
1.11 ชอบเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว				67__
1.12 ชอบทำงานเพียงลำพังผู้เดียว				68__
1.13 สามารถให้เวลากับงานได้ตลอดเวลา				69__
1.14 มีความทะเยอทะยานสูง				70__
1.15 มีความรู้และทักษะทางการสื่อสารเป็นอย่างดี.....				71__
1.16 ชอบการเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ				72__
1.17 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				73__
1.18 ช่างสงสัยและขี้ระแวงอยู่เป็นนิจ				74__
1.19 ชอบวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น				75__
1.20 ควรมีฐานะทางครอบครัวดี				76__
1.21 มีระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิต				76__

	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4)	เห็นด้วย (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)	
1.22 เป็นผู้ที่รักษาเวลาอย่างเคร่งครัด					77__
1.23 มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง					78__
1.24 มีความรู้ความสามารถในการเขียนทาง วารสารศาสตร์เป็นอย่างดี					79__
1.25 ใฝ่หาความรู้และพัฒนาความสามารถในอาชีพ ของตนตลอดเวลา					80__
1.26 เป็นผู้มีความรู้ในหลาย ๆ สาขา (Inter- Disciplinary) / ทักษะ-เหตุการณ์					81__
1.27 มีความรู้และทักษะทางศิลปะ					82__
1.28 มีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง					83__
1.29 เป็นผู้ฟังที่ดี					84__
1.30 เป็นผู้ส่งสารที่มีจริยธรรม					85__
2. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ประการใดบ้างที่มีความสำคัญมากที่สุด 5 ข้อ (โปรดระบุ) 1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

3. ท่านคิดว่านักวารสารศาสตร์ควรมีภาระหน้าที่ด้านใดบ้าง

	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	(4)	(3)	(2)	(1)
3.1 ค้นคว้าข้อมูลอย่างเพียงพอ				 86__
3.2 เลือกประเด็นที่จะนำเสนอ				 87__
3.3 รวบรวมและจัดลำดับข้อมูล				 88__
3.4 เลือกใช้รูปแบบการเสนอที่เหมาะสม				 89__
กับข้อมูลและเรื่องที่จะเสนอ				 90__
3.5 ทำงานวันละ 10 ชม. เป็นอย่างน้อย				 91__
3.6 นำเสนอข้อเท็จจริง				 92__
3.7 ขุดค้นข้อมูลอย่างลึกซึ้งละเอียดละออ				 93__
3.8 มีผลงานอย่างน้อยวันละ 5 ชิ้น				 94__
3.9 ทำการสำรวจหรือวิจัย				 95__
3.10 อ่านหนังสือพิมพ์วันละ 5 ฉบับ				 96__
3.11 เป็นแหล่งของข้อมูลของชุมชน				 97__
3.12 เป็นผู้กระตุ้นเตือนให้คนในสังคม				 98__
ได้ทราบถึงภัยอันตราย				 99__
3.13 ปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะประโยชน์				 100__

4. ท่านคิดว่าภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ประการใดบ้างที่มีความสำคัญมากที่สุด 5 ข้อ

- (โปรดระบุ) 1.
2.
3.
4.
5.

6. ท่านคิดว่านักวารสารศาสตร์จะสำเร็จการศึกษาด้านใดก็ได้ไม่จำเป็นต้องศึกษา

มาโดยตรงทางวารสารศาสตร์

99__

- ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะ.....
- ☐ ไม่เห็นด้วย เพราะ
- ☐ เห็นด้วย เพราะ.....
- ☐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะ.....

ส่วนที่ 3 แนวโน้มของคุณลักษณะ และภาระหน้าที่ที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์

1. ท่านคิดว่าภาระหน้าที่ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคตจะมีเพิ่มมากขึ้นทางด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวารสารศาสตร์ในอนาคตควรจะเป็นเช่นใดบ้าง

.....

.....

.....

3. ในทัศนะของท่าน ท่านคิดว่านักวารสารศาสตร์มักจะมีจุดอ่อนด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าในอนาคต สังคมมีแนวโน้มที่จะต้องการนักวารสารศาสตร์มากขึ้นเพียงใด

☐ เพิ่มขึ้นอีกมาก	☐ เพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย
☐ เท่าเดิม	☐ น้อยกว่าเดิม

100__

ขอขอบพระคุณ

ภาคผนวก ข.

รายชื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสารและสำนักข่าว

1. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
เลขที่ 1 ถนนวิภาวดี-รังสิต
บางเขน กรุงเทพฯ 10900
2. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
เลขที่ 1/4 ถนนวิภาวดี-รังสิต
บางเขน กรุงเทพฯ 10210
3. หนังสือพิมพ์แนวหน้า
เลขที่ 96 ถนนวิภาวดี-รังสิต
บางเขน กรุงเทพฯ 10210
4. หนังสือพิมพ์มติชน
เลขที่ 12 ม.ประชานิเวศน์ 1
ถนนเทศบาลนคร
บางเขน กรุงเทพฯ 10900
5. หนังสือวิจักรรายวัน
88 ถนนบางกอกน้อย-นครชัยศรี
เขตคลองสาม กรุงเทพฯ 10170
6. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
เลขที่ 12 อาคาร 6
ถนนราชดำเนิน
กรุงเทพฯ 10200
7. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
44 ม. 10 ถนนบางนา-ตราดกม.4.5
พระโขนง กรุงเทพฯ 10260
8. สำนักข่าวไทย
222 ถนนอโศก-ดินแดง
ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310
9. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
ถนนวิภาวดี-รังสิต ห้วยขวาง
กรุงเทพฯ 10350
10. สำนักข่าวรอยเตอร์
ชั้น 10 อาคารมณีนียาเซ็นเตอร์
518/5 ถนนเพลินจิต
กรุงเทพฯ 10330
11. สำนักข่าว เอ พี
ชั้น 14 ตึกชาญอิสระ
942/51 ถนนพระราม 4
กรุงเทพฯ 10500
12. นิตยสารรักลูก
บ.แปลน บุ๊คเน็ต จำกัด
546 ซ.กรุงเทพ-นนทบุรี 13
อ.กรุงเทพ-นนทบุรี บางซื่อ
กรุงเทพฯ 10800

13. หนังสือพิมพ์โลกกีฬา
เลขที่ 88 ถนนบางกอกน้อย-นครชัยศรี
เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพฯ 10170
14. หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ
222 อาคารฐานเศรษฐกิจ
ถ.วิภาวดี-รังสิต จตุจักร
กรุงเทพฯ 10900
15. หนังสือพิมพ์สยามกีฬา
1776/1784 บ.สยามสปอร์ต พริ้นติ้ง จำกัด
ถ.พระราม 4 แขวงเกษมราษฎร์
คลองเตย กรุงเทพฯ 10110
16. หนังสือพิมพ์ข่าวสด
เลขที่ 12 ม.ประชานิเวศน์ 1
ถ.เทศบาลนครบาล บางเขน
กรุงเทพฯ 10900
17. หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์
เลขที่ 136 ถ.ฉะบอง
คลองเตย
กรุงเทพฯ 10110
18. หนังสือพิมพ์เดอะ เนชั่น
เลขที่ 44 ม.10
ถ.บางนา-ตราด กม.4.5
พระโขนง กรุงเทพฯ 10260
19. นิตยสารไฮคลาส
บ.แอสโซซิเอทเต็ดไฮคลาสกรุ๊ป จำกัด
1783/31 ลาดพร้าว 35/2
ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320
20. หนังสือพิมพ์บ้านเมือง
เลขที่ 1 ซ.ปิ่นมณี
ถ.วิภาวดี-รังสิต บางเขน
กรุงเทพฯ 10900
21. นิตยสารเปรียว
110/63 ลาดพร้าว 18
เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ 10900
22. นิตยสารฟิตเนส
บ. สารธรรมศิลป์ จำกัด
69/50-51 ซ.ปทุมวันรีสอร์ท
ถ.พญาไท ราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400
23. นิตยสารคู่สร้างคู่สม
238/28 ชั้น 4 ตรงข้าม โรงพยาบาล
เซนต์คาร์ลอส ซ.อยู่เจริญ 29
รัชดาภิเษก ห้วยขวาง กทม.10320
24. นิตยสารกรังค์ปรีซ์
4/299 ม.5 ซ.ลาดปลาเค้า 66
ถ.ราชปลาเค้า บางเขน
กรุงเทพฯ 10220

25. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
102/1 บ้านพระอาทิตย์ อาคาร บี
ถ.พระอาทิตย์ พระนคร
กรุงเทพฯ 10200
26. นิตยสารคู่แฉ่ง
27/471 ซ.สวนหลวง
เขตสวนหลวง
กรุงเทพฯ 10250
27. นิตยสารพลอยแถมเพชร
บริษัท ศรีสราฯ จำกัด
23 ตึกชาร์มส ชั้น 3 ซิดลม
ถ.เพลินจิต กรุงเทพฯ 10330
28. นิตยสารสารคดี
28-30 ถนนปรีณายก
แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร
กรุงเทพฯ 10200
29. นิตยสารอิมเมจ
217/7 ถนนเอกมัย
สุขุมวิท 63
กรุงเทพฯ 10110
30. หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์
23/15-19 อาคารสรชัย ชั้น 12
ถนนเอกมัย คลองเตย
กรุงเทพฯ 10110